

ANTOLOGIA
“BIRCAT PERI”

Tabla de las berajot correspondientes
a la mayoría de los alimentos
existentes entre nosotros
Anexando el origen de estas observaciones

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"ז

por

YESHAYAHU PINJAS ROTENBERG

Autor de los libros MINJAT PERI 5 tomos,
ANTOLOGIA SOBRE LA PUREZA y TABLA DE LA PUREZA

Traducido al español por
RAB. SHAUL ABRAHAM MALEH

Ierushalaim Año 5752

©

DERECHOS RESERVADOS

Dirección del editor:
Calle: R' Uziel 82
Bait Vagan Jerusalem 96424
Tel. (02)423-860

En Mexico:
Beth Hamidrach Tecamachalco
Fuente De Marcela 23
Tel. 251-5857
Estado De Mexico 5300
Mexico

“Con la ayuda del cielo”

INTRODUCCION

En el tratado talmúdico “Babah-Kamah” (30 a) está escrito: “Quien tenga la aspiración de obtener la condición de ‘jasid’, que observe a la perfección las reglas de las bendiciones”.

El exegeta Rabbenu Jananel, explica que esto se refiere, en especial, a las Berajot que se dicen por los alimentos.

A mi entender, la explicación de esta referencia talmúdica es la siguiente: sabido es que la base de la consagración de la persona en la vida, es dar constante satisfacción al Creador. Así lo define el autor del “Mesilat Yesharim” (Cap. 18): “El llegar al ‘jasidut’ implica lograr la infante concepción del amor a D’s”. Todo aquel que se esmera en las reglas de las Berajot para los alimentos, adquiere pureza de espíritu y refinado carácter.

Así también lo asevera Rabbi Jaim Vital Z’L, en nombre de su insigne maestro el afamado Rabbenu HaArí Z’L (ver “Caf HaJaim”, Cap. 202 Inciso 1): “Me aseguró cierta vez mi santo maestro que el fundamento para poseer Rúaj-HaKodesh radica en el cuidado y la concentración que se preste a las Berajot que se recitan para los alimentos, ya que por medio de estas bendiciones se eliminan los “kelipot” (residuos de impureza) que están impregnados en los alimentos y se evita, de tal forma, que se introduzcan al organismo, optimizándose así la Kedushá (pureza interior) de la persona. Y me advirtió mucho sobre este tema...”.

Surge de lo expuesto, que a consecuencia del esmero en las Berajot de las comidas adquiere el ser humano la condición de la pureza espiritual que lo hace propicio a sentir a D's muy cerca suyo y le invade una tangible sensación de amor al Supremo Creador.

En este mismo sentido escribió el "Sfat Emet" (Terumá 632) en nombre de su abuelo — Baal Jidushé HaRim Z'L-: "Un versículo dice: 'De D's es la Tierra y su contenido' y está escrito en otro '...y la Tierra D's la entregó al Ser Humano...'"'. Esta aparente contradicción entre los pesukim, la resolvieron los Sabios explicando que, el primer versículo se refiere antes que se diga la Berajá correspondiente (por eso todavía es de D's), y el otro pasuk es después de la Berajá. O sea que, explicó el "Sfat Emet": "Conforme al reconocimiento de la persona, al expresar y afirmar mediante la Berajá que la Tierra y su contenido es de D's, le es concedida y puesta en su poder para disfrutarla".

Así también dice el "Jidushé HaRim": "Al decir la persona la Berajá, cumple con el sagrado cometido de reconocer que todo lo que existe es obra de D's. Por eso aseveran los Jajamim del Talmud que "Tener provecho de algún alimento sin recitar la Berajá correspondiente es como apropiarse -sin permiso- de lo que pertenece a D's". La Berajá constituye el permiso y el derecho del hombre a usufructuar de lo que D's le concedió.

La observancia de las reglas de Berajot sobre los alimentos en nuestro tiempos, se ha visto dificultada por la abundancia de variedades de especies alimenticias y las complejas y sofisticadas técnicas de procesamiento y los diversos ingredientes adicionados al producto natural.

Esta realidad, impulsa y obliga a una mayor y mejor supervisión y conocimiento de las sustancias y productos alimenticios que llegan a nuestras manos, a los efectos de saber, conforme a la Halajá, cuáles son las Berajot que corresponden decirse para cada alimento.

Obvio es señalar que debido a lo complejo del tema, existe mucha desinformación y confusión al respecto y no todos son expertos en la materia. No obstante ello, es un deber recordar que decir una Berajá incorrecta implica una grave falta. No sólo que no sirve a los efectos antedichos, sino que se constituye en pecado.

Por consiguiente, me propuse clasificar y ordenar una lista de la mayoría de los alimentos existentes en nuestro medio con sus respectivas Berajot de acuerdo a la Ley. Figura también el origen de la versión y las necesarias indicaciones para facilitar al lector el correcto y adecuado orden de las Berajot de las comidas.

Aunque me consta que otros autores me han precedido en esta tarea, confío en que alguna novedad pueda aportar. "Siempre algo nuevo se aprende..."

La presente edición contiene la traducción de la tabla y los productos, en español. Se ha puesto especial interés en incluir los alimentos y productos existentes en México y Sudamérica.

En esto último, he contado con la sabia colaboración y datos de mi colega y amigo HaRab Shaúl Maleh (Shlit'a) — Rosh Colel del Midrash Tecamachalco — en la Ciudad de México.

Por último, extendiendo mis manos a las alturas pidiendo al Creador que no cometa ninguna falta en la Halajá y que se enorgullezcan de mí mis colegas. Que mi modesta obra sirva para esclarecer este tema entre los que estudian en el Bet-Hamidrash y aporte grandeza y honor a la Torah.

Vispera de Rosh-Hashaná 5752

Mexico City

Yeshayahu Pinjas Rotenberg

REGLAS DE LOS BERAJOT

1. Cualquier comida bediabad si dijo SHEAKOL NIH'IA BIDBARO sirve.
2. Cualquier comida excepto agua y sal si dijo BORE MINE MEZONOT sirve.
3. Cualquier fruta del arbol si dijo BORE PERI HA'ADAMA bediabad sirve.
4. Cualquier fruta del arbol o de la tierra
 - si es normal comerlos crudos y cocinados se dice la beraja correspondiente tanto crudo como cocido.
 - si lo normal es comerlo cocido si lo come crudo dice SHEAKOL NIH'IA BIDBARO (aun si son buenos para comer crudos vamos detras de la mayoria de la gente)
 - si la costumbre es comerlo crudo y no cocido si lo come cocido dice sheakol ni'hia bidbaro
 - en estos casos si se equivoco y dijo la beraja original bediabad sirve
 - curtidos tiene las mismas reglas que cocidos.
5. comidas compuestas de varios ingredientes su beraja se rige segun el mas importante.
 - si todos son importantes, generalmente se rige segun la cantidad mayoritaria.
 - si incluye algun cereal de las cinco especies (trigo, cebada, centeno avena y trigo serraseno) se dice mezonot aun siendo minoria, siempre que la funcion del cereal sea dar sabor o alimentar. (porque si esta hecho solo para adherir no se dice mezonot, ya que su funcion es nula con respecto a alimento y sabor).

ACEITUNA

aceite de oliva — solito:
mezclado de manera que el aceite es principal
p.ej. para la garganta:

ACELGA (*ESPINACA*)

AGUA si tiene sed dice:
si no tiene ningun provecho y lo toma para
tragar medicina etc.
tambien si toma solo para salir de algun safek
berajot es BERAJA LEBATALA
agua con sabor SIEMPRE dice beraja
agua con gas
agua de jamaica

AGUA DE BETABEL (*REMOLACHA*)

AGUACATE (*PALTA*)
pure de aguacate si hay pedacitos:
triturado por completo (huacamole)

AJI

AJO

AJONJOLI (*SESAMO*)
turrón de ajonjoli-hay pedazos:
triturado totalmente:

ALBARICOQUE ver: CHABACANO

ALBONDIGAS de carne o pescado

ALCACHOFAS (*ALCAUCIL*)

BORE PERI HA'ETZ
no se dice beraja

BORE PERI HA'ETZ

BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

NO DICE BERAJA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ETZ
BORE PERI HA'ETZ
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
Bediabad ha'etz o ha'adama sirv

BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

BORE PERI HA'ADAMA
BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ADAMA

BIRCAT PERI

ALCAUCIL ver: ALCACHOFAS

ALFAJOR harina de las cinco especias
harina de maiz

ALGARROBO

ALMENDRA
cubierta de caramelo ver: CACAHUATES
cubierta de chocolate ver: PASAS
leche de almendras (shrab el loz)
almendra de sopa en gral. tiene harina

ALUBIA (*LUBIE*)

AMARDIN (dulce hecho de fruta diluida y luego lo
resecan)

ANANAS ver: PIÑA

ANDIBA

ANIS

APIO

ARAK

ARENQUE ver: HERRING

ARROZ
arroz tostado rice krispis:

si lo come con leche ver: TRIGO INFLADO

arroz con verduras (chicharos, ejotes hamud,
frijoles, mole etc. aunque no se cocieron juntos)
o con carne generalmente la mayoria es arroz
por lo tanto dice:

ARVEJAS ver: CHICHARO

BORE MINE MEZONOT
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ETZ

BORE PERI HA'ETZ

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
BORE MINE MEZONOT

BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o ha'adama

BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE MINE MEZONOT
BORE MINE MEZONOT
bediabad ha'adama sirve

BORE MINE MEZONOT
por el arroz y no dice beraja por la
verdura (algunos acostumbran a decir
beraja por cada uno)

BIRCAT PERI

ATE	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
ATUN	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
AVELLANAS	BORE PERI HA'ETZ
AVENA cocida cruda o tostada	BORE MINE MEZONOT BORE PERI HA'ADAMA
AZUCAR de caña o el que chupa la caña de betabel (remolacha) copo de nieve (algodon)	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
BALAHUA masa de hojaldre (mil hojas) rellena con nueces	BORE MINE MEZONOT
BAMIA	BORE PERI HA'ADAMA
BANANA ver: PLATANO	
BARQUILLO ver: HELADO	
BATATA (papa dulce) (<i>CAMOTE</i>) dulce de batata ver: MERMELADAS pure de batata ver: PAPA	BORE PERI HA'ADAMA
BAZERGAN (ensalada de trigo cocido)	BORE MINE MEZONOT
BE'IE (<i>JAMIN</i>) y si tiene un poco de cebada o trigo aunque sea minoría dice:	BORE PERI HA'ADAMA BORE MINE MEZONOT
BEIGÜEL ver: ROSCAS	
BERENJENA berenjena aplastada — con pedacitos aplastada totalmente rellena ver: COL	BORE PERI HA'ADAMA BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
BERGAMOTA	BORE PERI HA'ETZ
BERZA ver: COL	

BIRCAT PERI

BETABEL (remolacha)
agua de betabel

BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

BLINZ'ES ver: CANELONES

BOLAS DE FRAIRE ver: DONAS

BOLAS PARA LA SOPA
hechas de harina de matza, semola, etc.

BORE MINE MEZONOT

BOLLOS de queso o verdura

BORE MINE MEZONOT

BOLSITAS DE HAMAN

BORE MINE MEZONOT

BOLSITAS DE QUESO ver: CALZONES

BOMBON de chocolate

SHEAKOL NI'HIA BIDBARO

BROCOLI

BORE PERI HA'ADAMA

BUDIN ver: PASTELES
budin de pan (hecho de migajas de pan
generalmente no se distingue el pan)

BORE MINE MEZONOT

BUÑUELOS de espinaca
de pan o matza

BORE PERI HA'ADAMA
BORE MINE MEZONOT

BURECAS
masa rellena de carne o pescado que vienen
como parte de la seuda

BORE MINE MEZONOT

CACAHUATE (*MANI*)
mantequilla de cacahuates — si es espesa
si es totalmente triturada

BORE PERI HA'ADAMA
BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

garapiñados (cubiertos de azucar)
si chupa primero el azucar dice:
y cuando llega al fruto dice:
si del principio lo mastica dice:
cacahuates recubiertos de harina de trigo
(JAPONESSES), generalmente la harina es
para dar sabor, por lo tanto su beraja es
pero si la harina es solo para adherir el azucar
o la sal dice:

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
BORE PERI HA'ADAMA
BORE PERI HA'ADAMA

BORE MINE MEZONOT

BORE PERI HA'ADAMA

BIRCAT PERI

cacahuates recubiertos de chocolate dice: (de preferencia masticarlos desde el principio sin chuparlos previamente)

CAFE molido con azucar o liquido	BORE PERI HA'ADAMA
CAJETA	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
CAJU ver: NUEZ DE LA INDIA	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
CAK'ES ver: ROSCAS	
CALABAZA (ZAPALLO) semilla de calabaza	BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve
ciudades que las plantan especial para las semillas	BORE PERI HA'ADAMA
CALABAZITA (ZAPALLITO) rellena ver: COL relleno	BORE PERI HA'ADAMA
CALDOS de verdura o carne si quitaron la verdura	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
CAMOTE ver: BATATA	
CANAPE bocadillo hecho con rebanadas de pan	HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ
CANELONES masa delgada rellena de papas, queso, etc.	BORE MINE MEZONOT
CAÑA DE AZUCAR ver: AZUCAR	
CAQUI ver: PERSIMO	
CARAMELO ver: DULCES	
CASCARAS DE FRUTAS P.EJ. NARANJA (aun las endulzadas)	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
CASCARA DE TRIGO ver: SALVADO	
CASSATTA ver: HELADO	

BIRCAT PERI

CASTAÑAS

BORE PERI HA'ETZ

CEBADA ver: SOPA o BE'IE

CEBOLLA

cebolla frita (cuando la come sola o cuando es
mayoria en el plato)
cebolla cocida

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

CEBOLLA CHICA tipo cambray

BORE PERI HA'ADAMA

CEREAL ver: DOJAN

CHAMPANIA

BORE PERI HAGUEFEN

CHAUCHAS ver: EJOTE

CHABACANO

jugo de chabacano ver: JUGOS de fruta

BORE PERI HA'ETZ

CHICHARO (*ARVEJAS*)

sopa de chicharos, ver: SOPA DE
VERDURAS
chicharos con arroz, ver: ARROZ

CHICHARRON (de harina)

BORE MINE MEZONOT

CHICLE (no hablar antes de tragar sabor)

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

CHILAQUILE ver: TORTILLA

CHILE no picoso
picoso

chile de arbol
chile de arbol picoso

BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve
BORE PERI HA'ETZ
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o ha'adama

CHIPS ver: PAPA

CHOCLO ver: ELOTE

CHOCOLATE acostumbran a decir

chocolate con almendra o nuez segun la
costumbre antedicha

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o ha'adama

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o haa'dama

BIRCAT PERI

CHORIZO	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
CHUCRUT	BORE PERI HA'ADAMA
CHULENT ver: BE'IE	
CHURRO	BORE MINE MEZONOT
CIDRA (fruto del cidro)	BORE PERI HA'ETZ
CIRUELA	BORE PERI HA'ETZ
COL (<i>REPOLLO</i>) col relleno de arroz dice: relleno de arroz y carne—mayoria carne mayoria arroz	BORE PERI HA'ADAMA BORE MINE MEZONOT SHEAKOL NIH'IA BIDBARO BORE MINE MEZONOT
COLIFLOR	BORE PERI HA'ADAMA
COLINABO	BORE PERI HA'ADAMA
COMPOTA si tiene pedazos de fruta si estan trituradas	BORE PERI HA'ETZ SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
CORN-FLAKES cornflakes con leche ver: TRIGO INFLADO	BORE PERI HA'ADAMA
CUCURUCHO ver: HELADO	
CUSCUS (<i>KESKESUN-MUNICIONES</i>)	BORE MINE MEZONOT
DAMASCO ver: CHABACANO	
DATILES	BORE PERI HA'ETZ
DOJAN (cereal) pan o comida de harina de dojan	BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
DONAS (bolas de fraire)	BORE MINE MEZONOT
DULCES (caramelo) medicinas que tienen sabor	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
DULCES ver: MERMELADA	

BIRCAT PERI

DURAZNO jugo de durazno ver: JUGO de fruta	BORE PERI HA'ETZ
EJOTE CHAUCHAS	BORE PERI HA'ADAMA
ELOTE (<i>CHOCLO</i>)	BORE PERI HA'ADAMA
EMPANADAS (de carne, pescado, queso, etc.)	BORE MINE MEZONOT
EMPANIZADOS (<i>SHNITZEL</i>)	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
ENCHILADAS ver: TORTILLA	
ENSALADA de frutas si la mayoría es de arbol si la mayoría es de tierra de huevos — si el huevo es mayoría de verduras — cuando hay pedazos	BORE PERI HA'ETZ BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO BORE PERI HA'ADAMA
ENYEDRA ver: ARROZ	
ESPAGHETTI ver: FIDEOS con carne y verduras o queso ver: ARROZ	
ESPARRAGOS	BORE PERI HA'ADAMA
ESPUMA	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
ESPINACA ver: ACELGA	
ETROG cascara de etrog frita o cocinada con azucar o miel dice: la cascara exterior solita aunque sea cocinada con azucar o miel dice: mermelada de etrog si hay pedacitos si no los hay dice:	BORE PERI HA'ETZ BORE PERI HA'ETZ SHEAKOL NIH'IA BIDBARO BORE PERI HA'ETZ SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
FALAFEL bolas de garbanzo molido	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve
FIDEOS sopa de fideos si los fideos son mayoría dice: si el caldo es mayoría dice:	BORE MINE MEZONOT BORE MINE MEZONOT BORE MINE MEZONOT BORE MINE MEZONOT

BIRCAT PERI

y tambien dice sobre otra cosa
si no tiene que diga por el primero
y luego por el fideo
pastel de fideos dice:
sopa de fideos con carne o pollo ver: SOPAS

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
BORE MINE MEZONOT
BORE MINE MEZONOT

FRAMBUESA

BORE PERI HA'ETZ

FRESA (*FRUTILLA*)

BORE PERI HA'ADAMA bediabad
ha'etz sirve

FRIJOLES (*POROTOS*)

sopa de frijoles ver: SOPAS de verduras

BORE PERI HA'ADAMA

FRITURAS DE PURE DE PAPA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

FRUTAS

trituradas totalmente
frutas secas
el que chupa el jugo con la boca
fruta cocida ver: COMPOTA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
BORE PERI HA'ETZ
BORE PERI HA'ETZ

FRUTAS INMADURAS

las que son comestibles en aprietos dice:

si las cocio y se comen bien dice:
las que son incomibles
si las cocio y endulzo dice:

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o ha'adama
BORE PERI HA'ETZ
no se dice beraja
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o ha'adama sirve

FRUTAS VERDES

que crecieron hasta el final y aun asi son
incomibles
si se comen en aprietos dice:

si los endulzo y se come bien de cualquier
manera dice:

no se dice beraja
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o ha'adama

BORE PERI HA'ETZ

FRUTILLA ver: FRESA

FUL ver: ABAS

GALLETA

BORE MINE MEZONOT

GARAPIÑADA ver: CACAHUATES

BIRCAT PERI

GARBANZO garbanzo molido o pisado de manera que se borro su forma totalmente (falafel)	BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve
GELATINAS	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
GIRASOL semillas	BORE PERI HA'ADAMA
GRANADA	BORE PERI HA'ETZ
GRANOLA (cereales tostados mezclados con pedacitos de fruta y miel) si la mayoria es fruto del arbol	BORE PERI HA'ADAMA BORE PERI HA'ETZ
GRANOS DE SOYA	BORE PERI HA'ADAMA
GROSELLAS	BORE PERI HA'ETZ
GUANABANA	BORE PERI HA'ETZ
GUAYABA	BORE PERI HA'ETZ
GUINDA	BORE PERI HA'ETZ
GUISADOS ver: REGLAS 5	
HABAS (FUL)	BORE PERI HA'ADAMA
HALAWE (HALVA) si la mayoria es ajonjolí y dijo ha'adama sirve	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
HALVA ver: HALAWE	
HAMUD ver: REGLAS 5	
HARINA	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
HELADO (aun con barquillo-cucurucho) si come el helado solito y luego el barquillo solito dice sobre el barquillo helado cubierto de galleta (CASSATTA) torta helada	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO BORE MINE MEZONOT MEZONOT Y SHEAKOL MEZONOT Y SHEAKOL
HERRING (pescado salado) si lo come con galleta primero dice:	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO BORE MINE MEZONOT

BIRCAT PERI

y luego por el herring dice:
si lo come con pan, solamente dice:

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
HAMOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

HIEB'RA (niños envueltos) ver: COL

HIGADO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

HIGO

higo no comestible por su inmadurez y lo
endulzo cociendolo con azucar etc.

BORE PERI HA'ETZ

y si es una clase de higo que nunca sera buena
para comer asi sino cociendola

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'etz o ha'adama

BORE PERI HA'ETZ

HINOJO

BORE PERI HA'ADAMA

HONGOS

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

HOT DOG (carne fria) chorizo, fiambre

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

HUESOS (CAROZOS) DE FRUTA
COMESTIBLES

semilla de sandia cuando las come solitas

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'dama o ha'etz

si las come con la fruta

semilla de calabaza (zapallo)

en lugares que plantan especial para semillas

semilla de girasol

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

no se dice beraja

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ADAMA

BORE PERI HA'ADAMA

HUEVOS REVUELTOS

(aun revueltos con verduras ver REGLAS 5)

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

JALE

jale dulce — HAMOTZI

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

JAMIN ver: BE'IE

JARABES si tienen buen sabor
y si saben amargos

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

no se dice beraja

JAROSSET ver: MERMELADAS

JENJIBRE

BORE PERI HA'ADAMA

JICAMA

BORE PERI HA'ADAMA

BIRCAT PERI

JITOMATE

en Inglaterra posiblemente la mayoría de los jitomates no son de la tierra sino de agua por lo tanto por safek dice:
sopa de jitomate ver: SOPAS de verduras
jugo de jitomate ver: JUGOS

JREIN

JUGOS de fruta o verdura

en caso que la mayoría del fruto se usa para jugo si dijo bediabad
jugo de uva

agua de ciruelas cocidas si no se come la fruta

si se come la fruta y en lugares que la mayoría se usa para jugo

Ashkenazim

Sefaradim

jugo de limon — ver: LIMON

jugo de naranja — ver: NARANJA

jugo de pera — ver: PERA

jugo de toronja (pomelo) — ver: POMELO

KAKI ver: PERSIMO

KASHE

KESKESUN (*PTITIM*)

KINOTO (con cascara)

KISHKE contiene harina de trigo

KIWI

KNEIDLAJ

KRAKER

KREPLEJ

K'TAIEF

BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

LA BERAJA DE LA FRUTA sirve

BORE PERI HAGUEFEN

bediabad ha'etz o ha'adama

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

bediabad ha'etz o ha'adama

BORE PERI HA'ETZ

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ADAMA

BORE MINE MEZONOT

BORE PERI HA'ETZ

BORE MINE MEZONOT

BORE PERI HA'ETZ

BORE MINE MEZONOT

BORE MINE MEZONOT

BORE MINE MEZONOT
por safek es mejor comerlo en la seuda

BORE MINE MEZONOT

BIRCAT PERI

KUGHEL-PASTEL de fideos dice: de zanahoria, calabaza, elote, etc. (generalmente están triturados)	BORE MINE MEZONOT
de papa — si tiene pedacitos o hilos si esta totalmente triturado	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve
de manzana generalmente tiene pedacitos	BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve BORE PERI HA'ETZ
LAH'MA'YIN (masa rellena de carne que se come principal comida)	BORE MINE MEZONOT yere shamaim que la coma dentro de la seuda
LATKES contienen derivados de harina latkes de papa ver: LEBIBOT	BORE MINE MEZONOT
LEBBEN	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
LEBIBOT (hecho de los 5 cereales) lebibot de papa — totalmente triturada	BORE MINE MEZONOT SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve
si hay pedacitos dice:	BORE PERI HA'ADAMA
LECHE leche de nuez o de coco	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
si come el fruto y luego bebe el agua del fruto dice HA'ETZ por el fruto y no dice beraja sobre el agua leche de almendras — ver: ALMENDRA	
LECHUGA (rabano, helenio)	BORE PERI HA'ADAMA
LECHUGA (que crece en la arena)	BORE PERI HA'ADAMA
LENTEJAS sopa de lentejas — ver: SOPA de verduras	BORE PERI HA'ADAMA
LICOR	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
LIMON limon dulce (lima) limonada jugo de limon	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama BORE PERI HA'ETZ SHEAKOL NIH'IA BIDBARO SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama

BIRCAT PERI

LUBIE ver: ALUBIA

MA'AMUL

MAMUNIE (*DAISA*) generalmente hecha de los 5 cereales o de arroz

MANDARINA

MANGO

jugo de mango ver: JUGO de frutas

MANI ver: CACAHUATE

turrón de mani

MANTEQUILLA

manteca de cacahuates mani ver: MANI o CACAHUATE

MANZANA

jugo de manzana

MATAMBRE

MATE (bebida conocida en argentina y otros países de sudamerica y esta hecho de hierbas)

MATZA

según los Ashkenazim:

según los Sefaradim:

excepto en PESAJ que todos dicen:

excepto cuando fija seuda sobre la matza que

según todos se dice:

matza frita con huevo (*hig'e matza*)

si tiene cada pedazo cazait (27 grs.):

si no tiene cazait pero tiene forma de

matza es mejor evitarlo por safek y

comerlo dentro de la seuda

si no tiene cazait y tampoco forma dice:

MATZIOT matzot chiquitas

MAZAMORRA (de maíz pisado)

BORE MINE MEZONOT

BORE MINE MEZONOT

BORE PERI HA'ETZ

BORE PERI HA'ETZ

BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NI'HIA BIDBARO

BORE PERI HA'ETZ

SHEAKOL NI'HIA BIDBARO

bediabad ha'etz o ha'adama

SHEAKOL NI'HIA BIDBARO

SHEAKOL NI'HIA BIDBARO

y bediabad ha'adama sir

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

BORE MINE MEZONOT

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

BORE MINE MEZONOT

BORE MINE MEZONOT

SHEAKOL NI'HIA BIDBARO

BIRCAT PERI

MARZAPAN	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
MEJSHI ver: COL	
MELON	BORE PERI HA'ADAMA
MELOCOTON	BORE PERI HA'ETZ
MEMBRILLO	BORE PERI HA'ETZ
MERENGUE	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
MERMELADAS si tienen pedazos de fruta de arbol de fruta de tierra si estan triturados totalmente	BORE PERI HA'ETZ BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
MIEL (de abeja)	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
MIEL (de datil)	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO si dijo ha'etz o ha'adama para SEFARADIM sirve
MILANESA empanizada	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
MOLE con arroz ver: ARROZ	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
MORAS	BORE PERI HA'ETZ
MORELIANAS	BORE MINE MEZONOT
MORRON (AJJ) picoso por ej. chile y lo come solo relleno ver: COL	BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve
MORROV	BORE PERI HA'ADAMA
MOTE (COCIDOS)	BORE MINE MEZONOT
MU'ERRA ver: BURECAS	
NABIZAS	BORE PERI HA'ADAMA

BIRCAT PERI

NABO	BORE PERI HA'ADAMA
NARANJA jugo de naranja ver: JUGOS	BORE PERI HA'ETZ
NECTARINA	BORE PERI HA'ETZ
NISPEROS	BORE PERI HA'ETZ
NOPALES (hoja de la tuna) en lugares que lo plantan tambien para eso por ej. en Mexico	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'adama sirve BORE PERI HA'ADAMA
ÑOQUIS	BORE MINE MEZONOT
NUEZ (todas las clases)	BORE PERI HA'ETZ
NUEZ DE LA INDIA (CAJU)	BORE PERI HA'ETZ
OMELETTE (<i>TORTILLA</i>) de carne, huevo, queso, etc. de verduras si hay pedacitos ver: reglas 5	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO BORE PERI HA'ADAMA
OREJAS DE HAMAN	BORE MINE MEZONOT
OROZUZ si tiene harina dice: si no tiene harina o si la harina es para juntar	BORE MINE MEZONOT SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
PALANQUETAS ver: MANI	
PALMITO	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
PALOMITAS (<i>POCHOCLO</i>)	BORE PERI HA'ADAMA
PALTA ver: AGUACATE	
PAN pan integral pan de anis (kimel) pan de shifon pan frito (con aceite y huevo) si tiene cada pedazo cazait (27 grs.):	HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ HA'MOTZI HA'MOTZI HA'MOTZI

BIRCAT PERI

PAN ARABE (*PITA*)

amasada con mayoria agua
amasada con mayoria jugo de fruta ver: PIZZA
con anis y jugos ver: PIZZA
con anis y agua dice:

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

PANQUEQUES masa delgada rellena de cajeta
(dulce de leche)

BORE MINE MEZONOT

PAPA

papas fritas-rodajas
papas fritas-de fecula
pure de papas — si es espeso
triturado totalmente (p.ej. pure de polvo o
licuado)

BORE PERI HA'ADAMA
BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
BORE PERI HA'ADAMA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

PAPAYA

BORE PERI HA'ADAMA
bediabad ha'etz sirve

PAPRIKA entera
condimento

BORE PERI HA'ADAMA
no se dice beraja

PASAS

cubiertas de chocolates dice:

vino de pasas

BORE PERI HA'ETZ
BORE PERI HA'ETZ
preferible masticarlo rapido y llegar al
fruto
BORE PERI HAGUEFEN

PASHTIDA (pastel de carne o pollo)

BORE MINE MEZONOT

PASTAS ver: FIDEOS

PASTEL aunque tenga muy poca harina de trigo
siempre que no es para juntar dice:

pastel de nuez, ver: NUEZ
pastel de queso o de frutas generalmente dice:
si la capa de masa es muy delgada solo para
sostener al queso o la fruta dice:
pastel de harina de matza
pastel con te o cafe por el pastel dice:
y luego por el cafe o te
un pastel que su beraja es mezonot si lo come
dentro de la seuda no dice beraja ya que la

BORE MINE MEZONOT

BORE MINE MEZONOT

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
BORE MINE MEZONOT
BORE MINE MEZONOT
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BIRCAT PERI

mayoria tienen safek de HAMOTZI al menos que reuna 3 condiciones: 1) crocante 2) rellenos 3) que sabe dulce solo en ese caso dice:	MEZONOT
PASTELES Y POSTRES (que contienen harina aun minoria, excepto cuando la harina es para pegar.)	BORE MINE MEZONOT
PAVO	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
PELON	BORE PERI HA'ETZ
PEPINO en Inglaterra posiblemente la mayoria de los pepinos no son de la tierra sino de agua por lo tanto por safek dice:	BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
PEPITAS ver: HUESOS o CAROZOS	
PERA peras inmaduras que la mayoria de las personas comen hervidas, si las come crudas dice: jugo de peras ver: JUGO de frutas	BORE PERI HA'ETZ SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama
PEREJIL	BORE PERI HA'ADAMA
PERLINIM	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
PERSIMO (CAQUI)	BORE PERI HA'ETZ
PESCADO (incluye empanizado y molido, guefite etc.) pescado salado ver: HERRING	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
PIMIENTAS la mayoria no tiene provecho al comerlas solitas por lo tanto	no se dice beraja
PIÑA (ANANAS) jugo de piña ver: JUGOS de frutas	BORE PERI HA'ADAMA
PIZZA amasada con mayoria jugos de fruta acostumbran a decir:	BORE MINE MEZONOT siempre que no es su principal comida

BIRCAT PERI

amasada con mayoria agua debe tratar comerla
con pan y si no puede debe decir:

PLATANO (*BANANA*)

HAMOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

BORE PERI HA'ADAMA
bediabad ha'etz sirve

PLATANO MACHO aun frito

BORE PERI HA'ADAMA
bediabad ha'etz sirve

POCHOCLO ver: PALOMITAS

POLENTA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

POLLO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

sopa de pollo ver: SOPAS

POMELO ver: TORONJA

POROTOS ver: FRIJOLES

PTITIM ver: KESKESUN

PUCHERO ver: SOPAS

QUAKER comida de avena

BORE MINE MEZONOT

QUESADILLA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

QUESO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

QUIB'BE lahme'se (trigo y carne) de arroz y carne
si en total es mayoria arroz
si en total es mayoria carne
de carne molida con pan molido o matza
molida, etc. ver: REGLAS 5

BORE MINE MEZONOT
BORE MINE MEZONOT
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

RABANITO

BORE PERI HA'ADAMA

RABANO grande amargo que generalmente se come
acompañada , si lo come solo dice

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

RICE KRISPIS

BORE MINE MEZONOT

con leche ver: TRIGO inflado

REMOLACHA ver: BETABEL

BIRCAT PERI

REPOLLO ver: COL

ROSCAS grandes (masa hecha de harina y agua cocida y luego horneada normal sin liquidos)
roschas chicas (o que se frien, o que luego de cocinarlas las ponen al horno solo para dorarlas)

SAL

SALVADO (cascara de trigo)

SAMBAYON

SANDIA (roja o amarilla)
semillas de sandia

(si se las come solitas, pero con el fruto no requieren beraja por ser TAFEL)

SEMILLAS ver: HUESOS o CAROZOS

SEMOLA

SESAMO ver: AJONJOLI

SHIFON de los 5 cereales cocido
hecho pan

SHTRUDEL

SODA

SOJA
comidas hechas de harina de soja

SOPAS de macarrones — ver: FIDEOS
de arroz — si tiene mayoria arroz
de verdura — si tiene pedazos de verdura
si estan triturados totalmente

de verdura y carne o pollo — si tiene pedazos
de verdura dice por la verdura
y luego por la carne dice:
de frutas — si tiene pedazos de fruta si la
mayoria es fruta de arbol dice:

HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

BORE MINE MEZONOT

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

BORE MINE MEZONOT

BORE MINE MEZONOT
HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ

BORE MINE MEZONOT

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE MINE MEZONOT
BORE PERI HAADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
bediabad ha'adama sirve

BORE PERI HAADAMA
SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

BORE PERI HA'ETZ

BIRCAT PERI

si la mayoria es de la tierra si la fruta esta triturada dice:	BORE PERI HA'ADAMA SHEAKOL NIH'IA BIDBARO bediabad ha'etz o ha'adama BORE MINE MEZONOT
de cebada (sopa escosesa) si tiene muy poca cebada — ver: FIDEOS	
SPAGHETTI	BORE MINE MEZONOT
TACOS ver: TORTILLA	
TALLARINES ver: FIDEOS	
TAMARINDO	BORE PERI HA'ETZ
TE	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
THINE	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO
TCHOLENT (papas con frijoles poroto) si tiene cebada o trigo aunque sea minoria	BORE PERI HA'ADAMA BORE MINE MEZONOT
TOMATE ver: JITOMATE	
TORONJA (<i>POMELO</i>) jugo de toronja' ver: JUGO de fruttas	BORE PERI HA'ETZ
TORTA ver: PASTEL	
TORTILLA (pan de maiz que se come en Mexico) para Sefaradim: para Ashkenazim:	SHEAKOL NIH'IA BIDBARO BORE PERI HA'ADAMA bediabad segun todos
TOSTADA ver: TORTILLAS	
TOSTADAS (DE PAN) hechas de pan normal si fueron amasadas para tostar dice:	HA'MOTZI LEJEM MIN HA'ARETZ BORE MINE MEZONOT si no fija seuda
TRIGO INFLADO (<i>TUTUCA</i>) y hay quien dice:	BORE PERI HA'ADAMA BORE MINE MEZONOT en paises que lo comen como alimento
con leche — si la cantidad de leche es solamente para mojar o dar sabor al trigo dice:	BORE MINE MEZONOT bediabad ha'adama sirve

BIRCAT PERI

si aumenta leche mas de lo normal con
intencion de tomar tambien la leche ver: sopa
de FIDEOS

TUNA (*SABRES*)

BORE PERI HA'ETZ

UVAS

jugo de uvas ver: JUGOS

BORE PERI HA'ETZ

VAFLES

BORE MINE MEZONOT

VINAGRE (mezclado con agua de manera que se
puede beber)

vino avinagrado ver: VINO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

VINO

si esta avinagrado al grado que la gente se priva
de tomarlo dice:

vino cogniac dice:

vino de pasas de uva — ver: PASAS

vino de manzana

BORE PERI HA'GUEFEN

bediabad ha'etz o ha'adama sirve

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

bediabad ha'gufen sirve

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

bediabad ha'etz sirve

WHISKY

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

WODKA

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

YOGURT

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

YUCA

BORE PERI HA'ADAMA

ZANAHORIA

jugo de zanahoria ver: JUGOS

BORE PERI HA'ADAMA

ZAPALLITO ver: CALABAZITA

rellenos con carne—arroz ver: COL

ZAPALLO ver: CALABAZA

ZAPOTE

BORE PERI HA'ETZ

ZARZAMORA

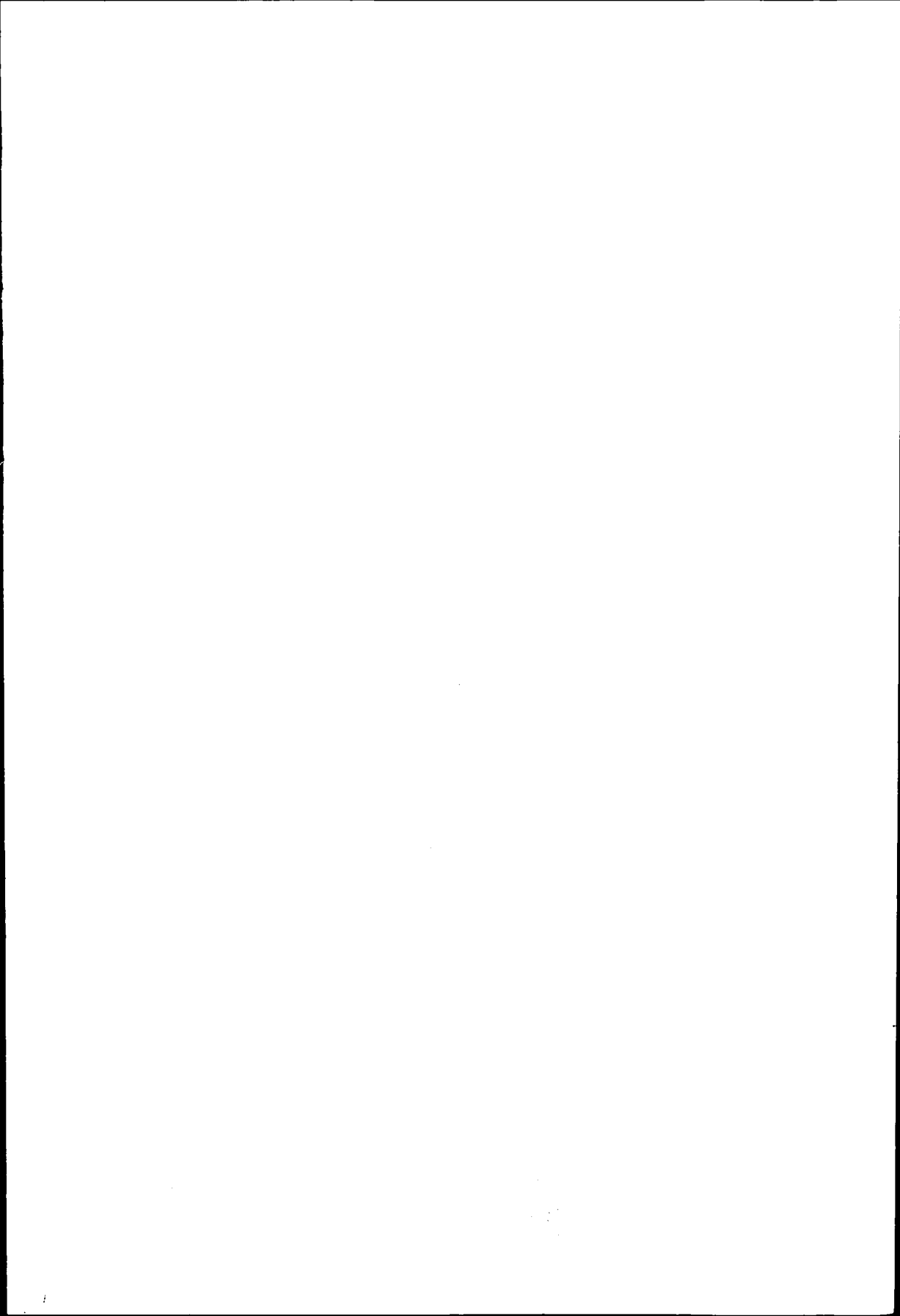
BORE PERI HA'ETZ

ZEMBUSAC

BORE MINE MEZONOT

ZUCARITAS en gral. se hacen de maiz molido por
lo tanto se dice:

SHEAKOL NIH'IA BIDBARO

- 122 סי' ר"ה סעיף א' ומ"ב שם סק"ה וע"ע בשעה"צ סק"ז ובשו"ת אגרות משה
אור"ח ח"א סי' ס"ד.
- 123 כף החיים סי' ר"ב ס"ק צ"ט בשם הבן איש חי.
- 124 עי' מה שהאריך בזה בס' מקור הברכה סי' כ"א ובמש"כ בספרי מנחת פרי
סי' ר"ב סעיף ט"ו ליישב את המנהג.
- 125 שיפון הוא אחד מחמשת המינים יעוי' מש"כ בזה בס' מקור הברכה סי' כ"ו
אות ב'-ג'.
- 126 אם מטרת הצפוי שלא ישרף במחבת ודאי דהוי כמו לדבק ובטל לבשר והדג
ואין מברך מזונות. אלא אפילו אם מטרת הצפוי להשביח טעם הבשר או
הדג נראה שמברך שהכל וכמו שבארתי בספרי מנחת פרי סי' ר"ח סעיף ב'
יעוי"ש, ויש שכתבו לברך בכה"ג מזונות עי' בספר פתחי הלכה פרק ז' סכ"ח,
ונראה שמי שרוצה להחמיר יברך מזונות על דבר אחר ושהכל על דבר אחר,
כי אם ברכתו שהכל וכמוש"כ אין מברך על הצפוי כי הוא טפל, ואם ברכתו
מזונות אפשר שפוטר גם את הבשר והדג ודוק.
- 127 מ"ב סי' ר"ב ס"ק י"ט ועיי"ש בשעה"צ ס"ק י"ט ובמש"כ שם בספרי מנחת פרי.
- 128 סי' ר"ב סעיף ה' לגבי שקדים המרים.
- 129 מ"ב סי' ר"ב ס"ק ע"ט וראה הערה 102.
- 130 מ"ב סי' ר"ב סק"מ ומ"ב. ועי' מה שציין בס' מקור הברכה סי' נ"ב ובמש"כ
בס' קריינא דאיגרתא ח"ב (למרן הסטייפלר זצ"ל) סי' פ"ח.
- 131 מ"ב שם.

ברכת פרי

- ערוה"ש שם סעיף מ"ו, ברכ"י שם אות ז', כף החיים שם ס"ק קל"ח. וע"ע בס' מקור הברכה סי' נ"א.
- 104 ואין הבדל אם נצטמקו על ידי החמה או ע"י האור כמו"ש המ"ב בסי' ער"ב ס"ק ט"ו. ובצמקים שלנו שאין להם גרעינים נמי נקראים ענבים ע"י בשד"ח (מערכת ברכות סי' א' אות ל"א) מובא במנחת שבת סי' ע"ז סק"ט ובשו"ת מהרש"ם ח"ו סוס"י ל"ח וכן בח"ז סי' קכ"ה, וראיתי בס' פתחי הלכה שכן מסיק הגר"ח ברלין (בתשובה שנדפסה בקובץ אבן ציון שי"ל ע"י ישיבת חברון י-ם) ושכן מקובל לו מאביו הנצ"יב.
- 105 ראה הערה 17, וכאן בצפוי שוקולד כיון שיש הרבה אחרונים שכתבו שיש לברך העץ על שוקולד א"כ יברך העץ ויפטור הצמק, ואם ילעס מיד עדיף טפי דאז השוקולד טפל ואינו טעון ברכה. וע"י מש"כ בס' מקור הברכה סי' כ"ב.
- 106 סי' ר"ב סעיף י"א יעוי"ש הפרטים בזה במ"ב ס"ק נ"ז-ס' וכן ברמ"א סי' ער"ב סעיף ו' ובמ"ב שם ס"ק ט"ו-י"ז ושעה"צ ס"ק כ"ג ובאה"ל שם לגבי כמות המים שיכול לתת ע"ג הצמקים.
- 107 סי' ר"ג סעיף ח' ומ"ב ס"ק י"ד בשם הח"א, שו"ת אגרות משה או"ח ח"א סי' ס"ב. ובצננונית נראה שגם הח"א מודה.
- 108 ע"י בס' מקור הברכה סי' ס"ט.
- 109 מ"ב סי' ר"ח ס"ק ל"ז וע"י בשו"ת אגרות משה או"ח ח"א סי' ס"ה, יו"ד ח"ב סי' כ"ה ד"ה ובדבר.
- 110 סי' קס"ח סעיף י"ג ברמ"א ועיי"ש מש"כ בספרי מנחת פרי.
- 111 בדרך כלל אין צורת החלה ניכרת בגלל שרייתה במים לפני הטיגון ולפיכך מברך מזונות כמו"ש בסי' קס"ח סי"א וע"י במ"ב שם סק"ס.
- 112 ראה מש"כ בזה בס' מקור הברכה סי' כ"ו אות ב' ג'.
- 113 אף שלא ניכר שהוא תירס וכמוש"כ בספרי מנחת פרי סי' ר"ח סעיף ד'.
- 114 מ"ב סי' ר"ב ס"ק ל"ט.
- 115 דעיקר נטיעתו הוא עבור הקליפה והפרי עצמו לא עומד לאכילה.
- 116 סי' ר"ח סעיף ה' ועיי"ש במ"ב ס"ק כ"א ובמש"כ שם בספרי מנחת פרי.
- 117 כף החיים סי' ר"ב ס"ק ע"א בשם הבן איש חי (עיי"ש שהביא מחלוקת בזה) ולא הבנתי טעמו אם הוא לא טחון לגמרי, ואפשר דאין דרך אכילה כך.
- 118 מ"ב סי' קס"ח סק"פ וס"ק צ"ד וראה הערה 21.
- 119 ע"י בשו"ת מנחת יצחק ח"א סי' ע"א שהאריך בזה.
- 120 מיני מתיקה שמערבים קמח עמילן עם סוכר, וכיון שהסוכר טפל לקמח מברך מזונות כ"כ הבן איש חי פרשת פינחס הלכה י"ד.
- 121 ערוך השלחן סי' ר"ד ס"ק י"ב דכל דבר שהוא רק לטעם ולא לאכילה ברכתו שהכל. אבל תבלין שאין הנאה באכילתו כשאוכלו לבדו אין מברך כלום וכמו"ש המ"ב סי' ר"ב ס"ק ע"ט.

אופן לחוש לדעת התוס' והרשב"א ברכות מא: וסיים ועכ"פ אין לאכול מספק אא"כ מכויז בפירוש לפטור בברכת המוציא וכמוש"כ הבאה"ל בשם הח"א.

- 91 עי' בס' מקור הברכה סי' כ' מה שהביא בזה.
- 92 אף שלא ניכר שהוא תירס מ"מ ברכתו האדמה כיון שלא נתרסק לגמרי וכמו"ש בספרי מנחת פרי סי' ר"ח סעיף ד' וכ"כ בס' מקור הברכה סי' כ"ה.
- 93 מ"ב סי' ר"ג סק"א ("מאלינעס") ועי' בנשמת אדם כלל נ"ח ובשו"ת מהרש"ם ח"א סי' קצ"ו.
- 94 כיון שאין הדרך לאכלו בפני עצמו לא חי ולא מבושל רק להטעים התבשיל עי' הערה 103.
- 95 סי' ר"ד סעיף א'.
- 96 יעוי' מש"כ בספרי מנחת פרי סי' קס"ח סעיף ז'.
- 97 ראה הערה 21 ושם כתבתי מזונות דנעשה בדרך כלל לקנות, אבל פיצה אדרבה הרוב נעשה לקביעות סעודה.
- 98 בגליון רע"א סי' ר"ב ס"ח בשם הפר"ח וכן פסק בשו"ת מנחת יצחק ח"ב סי' ק"י וע"ע מש"כ בס' עמק ברכה. ונראה שגם הבן איש חי המובא בכף החיים סי' ר"ב ס"ק ס"ג שכתב שהמוצץ פירות חשיב אכילה במוצצם ע"י לעיסה ובמציצה שאין בה לעיסה דינו כשתיה ומברך שהכל, אין כונתו דוקא לעיסה אלא אם הוא בתוך פיו מיקרי אכילה ואם מחזיק בידו ומוצץ הפרי חשיב שתיה. (ונפ"מ נמי לענין ברכה אחרונה אי שיעורו בכזית ומצטרף בכדי אכילת פרס או שיעורו ברביעית ולדעת השו"ע בסי' ר"י מצטרף בכדי שתיית רביעית.).
- 99 סי' ר"ד סעיף א', קורא. והטעם אמרו בגמ' לו. דלא נטעי אדעתא דהכי. ובמדינת ברזיל מגדלים אילנות שכל נטיעתם עבור הפלמיטו (קורא) ואין בהם כלל תמרים וא"כ בפשוטו ברכתם האדמה. (ואין מברך העץ כיון דאין לו צורת פרי שיוצא מהעץ אלא הוא לב האילן כאחד הענפים יעוי' מש"כ בספרי מנחת פרי סי' ר"ב ס"ו ובאה"ל שם סט"ו) ואם הביאו פלמיטו מברזיל למדינה אחרת גם לא נשתנית ברכתו. [ופרי שבמקום אחד נוטעין אותו נמי אדעתא דידי' ובמדינה אחרת לא ואופן גידול העץ שוה, יש להסתפק אם הביאוו ממקום למקום אם נשתנית ברכתו יעוי' מש"כ בספרי שם.]
- 100 עי' מ"ב סי' ר"ג ס"ק י"ד וסי' ר"ה סק"ה.
- 101 כף החיים סי' ר"ג ס"ק י"ג. וכיון שאין צריך לזרעו כל שנה לדעת הרא"ש ברכתו העץ לפיכך מספק יצא אם בירך העץ יעוי' מש"כ בספרי מנחת פרי שם סעיף ב'-ג'.
- 102 מ"ב סי' ר"ב ס"ק ע"ט וראה הערה 129.
- 103 עי' רמ"א סי' קס"ח סעיף י"ג ומ"ב סק"פ ושם סעיף י"ז מ"ב ובאה"ל שם,

ברכת פרי

- דינו אין הוא חולק עליו יעוי' מש"כ שם בספרי מנחת פרי.
- 81 ראה הערה 1. ויש לברר אם רוב הסויה עומד להאכל טחון וא"כ הברכה היא האדמה וכמוש"כ המ"ב בסי' ר"ב ס"ק מ"ד, אך מאידך אפשר שרובו עומד לשמן ולפיכך מספק כתבתי שהכל. ובמאכלים אלו אם הרוב סויה אם בירך האדמה יצא מספק אף שאין רובו עומד לכך וכמוש"כ בהערה 1.
- 82 סי' ר"ב סעיף ט"ו מ"ב ס"ק ע"ו.
- 83 שם בבאה"ל ועי' מש"כ בספרי מנחת פרי שם.
- 84 סי' ר"ד סעיף ח' מ"ב ס"ק מ"ג ובשעה"צ ס"ק ל"ז וע"ע שם סעיף י"א ברמ"א ובמש"כ בספרי מנחת פרי.
- 85 ראה הערה 9. וכאן יש עוד צד לברך על כל מין דלא התבשלו יחד וכמוש"כ בספרי מנחת פרי בסי' רי"ב ס"א, מ"מ כיון שעשה סלט כונתו שאחד יתן טעם בשני ונידון כמאכל אחד שמברך על הרוב ופוטר המיעוט.
- 86 עי' כף החיים סי' ר"ב ס"ק ט"ו לגבי אגואה אדריינטי שהביא בשם המחזיק ברכה לברך שהכל וע"ע בשו"ת הר צבי או"ח סי" צ"ז. ואפשר דאם בירך הגפן יצא לחוש מספק לדעת המו"ק שהביא שם הכף החיים דס"ל שברכתו הגפן.
- 87 סי' ר"ח סעיף ב' וע"ע מ"ב סי' רי"ב סק"א ובשעה"צ סק"ד.
- *87 סי' קס"ח סעיף י'. ואם ניכר שהוא לחם נכון שלא לאוכלו רק בתוך הסעודה וכמו"ש המ"ב שם ס"ק נ"ט.
- 88 מ"ב סי' קס"ח ס"ק מ"ה.
- 89 כ"ה בח"א כלל נ"ו סק"ב הובאו דבריו במ"ב סי' רי"ב סק"ה [ועיי"ש עוד בסק"ו], ואף שלידן רוב הפת הבאה בכסנין ספק פת עלייהו וא"כ שיפטר המשקה מספק כמו שפת פוטרתן, (ואף שבירך מזונות לא איכפת לן, וכמו שאם בירך מזונות על פת שיצא בדיעבד שגם בכה"ג פוטר את כל הרברים הבאים מחמת הסעודה) צריך לומר דכיון דאין פת זו נעשית לקביעות אין לה את החשיבות לפטור מאכלים אחרים רק בדרך של עיקר וטפל כשבא ללפת וכדומה וכמו"ש המ"ב שם סק"ו.
- 90 סי' קס"ח סעיף ח' באה"ל ד"ה טעונים, והוסיף שם שהאוכל מדברים הממולאים בפירות המברך עליהם בתוך הסעודה לא הפסיד, דרוב הפוסקים סוברים דהוא פת הבאה בכסנין, ובח"א משמע דאף על עוגה ועוגיות רגילות לכתחלה ראוי שיכוין בשעת ברכת המוציא לפטור אותן. ובכף החיים שם ס"ק ע"א כתב דבכל העוגות שמביאים בסוף הסעודה עדיף שיאכלם לאחר ברהמ"ו. (ואין כאן חשש של גורם ברכה שאינה צריכה, דעושה זאת לצאת ממחלוקת הפוסקים יעוי' בשו"ע סי' קע"ד ס"ד באחרונים בסי' רט"ו ס"ד ובמש"כ שם בספרי מנחת פרי.) וע"ע מש"כ בזה בספרי מנחת פרי סי' קס"ח ס"ו בד"ה ואם אבל שיעור שאחרים וכו'. ועי' בשו"ת שבט הלוי ח"ג סי' י' אות ב' שכתב דאין לברך על פת הבב"כ כשאוכל תוך או סוף הסעודה לקנות ככל

- 71 ראה מש"כ בזה בארוכה בס' מקור הברכה עמ' ק"ו, והוא עפ"י מש"כ הח"א כלל נ"א סעיף י"ז וכלל קנ"ב סעיף ג' והאריך בזה גם בשו"ת מחזה אליהו סי' כ"ה-ל'.
- 72 בפשוטו הברכה היא המוציא, ואף שהם דקים וקשים וכוססים אותם מ"מ אינם עשויים לקנח אלא לקביעות סעודה וכמו"ש המ"ב סי' קס"ח ס"ק ל"ז בביאור דברי המחבר שם ולפיכך האשכנזים מברכים המוציא. ובטעם מנהג הספרדים צריך לומר דסוברים שעשויון הם רק לאכילה עראית ולא לקביעות ודין פת הבאה בכסנין עליה יעו"י בזה במחזיק ברכה להחיד"א בסי' קנ"ח אות ה' ועוד אחרונים, ועיי"ש מש"כ לגבי מצה שנעשית לפסח ואוכלה אחר הפסח.
- 73 מ"ב סי' קס"ח ס"ק נ"ו. ובחזו"א סי' כ"ו סק"ט מוכח שהכריע שטיגון אין לו שם בישול לגבי זה וממילא ברכתו המוציא.
- 74 ראה הערה 1. וראיתי בס' מקור הברכה שכתב שעל מרק עדשים או אפונה או שעועית מברך האדמה. אך נלענ"ד דהיום אי אפשר להחליט שרוב האפונה והעדשים עומדים למימיהם, דהרי אוכלים אותם מבושלים בפני עצמם ומימיהם נזרקים, וא"כ אף שעומדים לבישול לא סגי לברך ברכת הפרי לדעת הרשב"א וכמוש"כ בספרי מנחת פרי בסי' ר"ה סעיף ב' ראה הערה 20 לגבי בורשט. וולגבי שעועית במכסיקו אמרו לי שרובו עומד לבישול ולשתות מימיו, ולפי"ז לאשכנזים יברך על מרק שעועית האדמה דבין להרא"ש ובין להרשב"א דין המים כהפרי, אבל לספרדים לפמ"ש הכף החיים בסי' ר"ה ס"ק י"א לחוש לדעת הריטב"א והמרדכי גם בכה"ג יש לברך שהכל מספק אם אין חתיכות מהירק.]
- 75 עי' מ"ב סי' ר"ה ס"ק י"ג.
- 76 עי' בס' מקור הברכה סי' ס"ח.
- 77 דעיקר הפרי הוא הפולים, ואף אם נטעי נמי אדעתא דהכי יש להסתפק אם נחית חד דרגא לשהכל או דגם עליו אומר פרי האדמה דהוא תוצרת האדמה יעו"י מש"כ בספרי מנחת פרי סי' ר"ב ס"ב, ס"ו וצ"ע. ואם בירך האדמה יצא עי' בשעה"צ סי' ר"ב ס"ק מ"ב.
- 78 קצות השלחן סי' מ"ט סי"ז, כף החיים סי' ר"ב סק"ו וכן מסיק בשו"ת שבט הלוי ח"ד סי' כ"ג.
- 79 סי' ר"ב סעיף ו' לגבי עלים של צלף, ובמדינות שאין נוטעים אדעתא דהכי מברך שהכל כ"כ השעה"צ שם ס"ק מ"א בשם הברכ"י, ואף שבשו"ת אג"מ או"ח ח"א סי' נ"ט דחה דבריו יעו"י מש"כ בספרי מנחת פרי שם להוכיח כדברי הברכ"י. ואם הביאו עלי סברס ממכסיקו למדינה אחרת אם נשתנית ברכתו יעו"י בהערה 99. ואם בירך האדמה יעו"י מש"כ שם בשעה"צ ס"ק מ"ב.
- 80 בדרך כלל נעשה מקליפות חיטים לפיכך ברכתו שהכל, ועוד דאין נקרא מאכל בריאים עי' סי' ר"ד סעיף י"א בשעה"צ ס"ק מ"ה בשם המ"א ובעיקר

ברכת פרי

שם סק"י ובמ"ב סי' ר"ב ס"ק ע"ו דמברך שהכל.

66 בפשוטו הי' נראה דלפ"ד המ"ב יש לברך האדמה, דהנה בגמ' אמרו לט. מיא דשיבתא דמברכין האדמה והוא ירק שנותנים אותו לקדרה לטעמא ואין אוכלים אותו כלל ומ"מ על המים מברכים האדמה, ומגמ' זו הקשו האחרונים (שו"ת פנים מאירות ח"א סי' צ"ה וח"ב סי' ק"צ, בדיני ברכת הנהנין שבסוף הגדת מעשה נסים קי"א דין ט"ו, הצמח צדק ברכות פרק ו' סק"ג וכן בהגהות רבי חיים צאנזר סי' ר"ה) על מש"כ הרא"ש בתשובה שמיא דשלקא מברך האדמה רק אם נעשה גם לאכילת הירק ולא לזרקו, וצריך לומר כמוש"כ בספרי מנחת פרי סי' ר"ה ס"ב-ג' דכל מה שהצריך הרא"ש שיבשל על דעת הירקות הוא בירק ופרי הנאכל דאז הטעם היוצא ממנו לא חשיב כפרי אם לא בישל ע"ד הירקות, משא"כ היכא שכל הנאכל ממנו הוא הטעם הבלוע בו חשיב פרי וכמו"ש הרא"ש והטור לגבי סוכר דברכתו העץ לדידהו. (ומה דקיי"ל דמברך על הסוכר שהכל הוא מטעם אחר כמו"ש הבאה"ל בסי' ר"ב סעיף ט"ו) וא"כ בעלי מטה הוא כמיא דשיבתא דמברך על המים האדמה, ומה שנהגו העולם לברך על תה וקפה שהכל, צ"ל כיון ששותה מים בטעם תה ואינו בריכוז גבוה כמיא דשיבתא משא"כ במטה כפי שראיתי ריכוזו במים גבוה מאוד.

אך לדעת הכף החיים דבמי ירקות יש לברך שהכל מספק לחוש לדעת הריטב"א דפי' את הסוגיא באופן אחר וכן לדעת המרדכי דאם לא נעשה לטבל את הפת מברך שהכל, גם במשקה זה יש לברך שהכל. וא"כ לאשכנזים הי' צריך לברך האדמה ולספרדים שהכל, מ"מ סתמתי לברך שהכל, כי שתיית המשקה נעשית באופן שאמנם הראשונים שותים ריכוז גבוה של העלים אבל אח"כ שכבר יצא הרבה טעם מהעלים, ריכוז הטעם במים הוא כמו בתה לפיכך עדיף תמיד לברך שהכל, ובדיעבד אם בירך האדמה יצא כמו"ש לעיל בהערה 55 לגבי תה.

67 סי' ר"ד סעיף ז' מ"ב ובאה"ל שם. ואם שותה לרפואה וגם לצמאו מברך כ"ה במ"ב שם בשם היעב"ץ ועי' מש"כ שם בספרי מנחת פרי.

68 סי' ר"ה מ"ב סק"י והוא עפ"י הרא"ש בתשובה יעו"ש מש"כ בארוכה בספרי מנחת פרי, ולפיכך אם רוב השזיפים עומדים למיץ (עכ"פ סוג זה שממנו עושים את המיץ) וגם אוכלים את השזיפים מברך העץ בין להרא"ש ובין להרשב"א. ועי' בזה בס' מקור הברכה סי' נ"ג.

69 לדעת הכף החיים בסי' ר"ה ס"ק י"א די'ש לחוש לדעת הריטב"א שביאר את הסוגיא של מיא דשלקא באופן אחר וכן לדעת המרדכי והר"י דבעינן שיהיה המשקה עומד לטבל בו את הפת ולפיכך על כל המיצים יש לברך שהכל מספק.

70 סי' ר"ד סעיף א'. ואם המלח מלוח מאוד שאינו ראוי לאכילה כלל אין לברך עליו.

- ט"ו. וכיון שיש דיעות שברכתו הגפן כמובא בס' מקור הברכה סי' י"ג לפיכך אם בירך הגפן יצא.
- 59 מ"ב סי' קס"ח ס"ק נ"ט עיי"ש ועי' סידור יעב"ץ הל' ברכות הנהנין אות ק' ס"ק י"ב והגהות חת"ס שם סי' קס"ח ס"י. וע"ע בס' מקור הברכה סי' ל"ה.
- 60 סי' ר"ד סעיף א' מ"ב סק"ז.
- 61 עי' בס' מקור הברכה סי' י"ד וכ"ו.
- 62 סי' קס"ח סעיף א' מ"ב ס"ק נ"ו.
- 63 כיון שיש בהם קצת מתיקות ועשויות לקנח ולא לקביעות סעודה לפיכך לספרדים ברכתם מזונות כדעת המחבר בסי' קס"ח סעיף ז', ולא דמי למש"כ בהערה 50 דשם נעשה לקביעות סעודה לכן אין עליהם דין פת הבאה בכסנין משא"כ בלחמניות האלו. ולאשכנזים שצריכים מתיקות הרבה וכמו"ש הרמ"א שם, בפשוטו בעיסה שנעשית כמו של פת גמורה כגון בנדון הלחמניות האלו שהוא ממש כעיסה של חלות שבת, אלא שהמציאות שעשויות לקנח, לא מספיק לתת על זה דין פת הבב"כ וכן מוכח מדברי המ"ב שם ס"ק ל"ז וכ"כ בס' עמק ברכה (הגר"א פומרנצ'יק) דין לחם לענין ברכה אות ב' עיי"ש. אך נראה דיש לומר דצורתם הקטנה מספיקה לתת עליהם דין פת הבב"כ אם נעשים לקנח, ועוד יש לצרף מה שראיתי בס' מקור הברכה סי' י"ד אות ב' שהביא בשם השד"ח דאפשר דכל שנעשה לקנח עושה אותם לכסנין (אף שאין העיסה שונה מפת רגילה) וסיים השד"ח (מערכת ברכות סי' א' סק"י) "כ"ז כתבתי למצוא סמך להמונים, כי האשכנזים שבעירנו היו נוט"י ומברכים המוציא וברהמ"ז וחושבים שההמון טועים, ולא כן כי יש להם על מה שיסמוכו אך אני בעצמי נזהר מליכנס בספק זה", וע"ע בשו"ת בשמים ראש סי' כ"ב ובשו"ת הר צבי אר"ח ח"א סי' צ"א ובשו"ת מנחת יצחק ח"א סי' ע"א וכן במש"כ לעיל הערה 22.
- 64 בקצות השלחן סי' מ"ט ס"ק ט"ז כתב לימונים החמוצים ביותר לא יברך עליהם כלל ואם אינם חמוצים כ"כ יברך שהכל ובסי' ס"ב בברדה"ש סק"ט כתב כיון שעיקרו לטחיטה להטעים התבשיל ולא לאכול בעין לפיכך ברכתו שהכל. וכ"כ בילקוט מעם לועז (שמות ח"ב דף תקע"ד ס"ק קצ"ט) הובאו דבריו בס' מקור הברכה סי' ל"ז יעו"ש. וכתבתי שבדיעבד יצא בברכת העץ כיון שהפמ"ג בסי' ר"ב מ"ז ס"ק י"ב כתב דברכתו העץ, וגם לפי"ד האחרונים הנ"ל מסתבר דיצא בדיעבד בברכת העץ כמו על דבר שאין דרכו לאכול חי דיצא בדיעבד בברכת הפרי וכמו"ש המ"ב בסי' ר"ח סק"מ ובשעה"צ ס"ק מ"ג.
- 65 ס' מקור הברכה סי' ל"ח אות ב' בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל כתב דברכתו מזונות, ושוב חזר בו בקונטרס תוספת ברכה ע"פ בירור המציאות שכל תוספת הקמח הוא רק לדבק וא"כ תמיד ברכתו שהכל. ובלקריץ שהוא שורש ולועסין אותו ומוצצים את טעמו עי' בח"א כלל נ"א סעיף ט"ו בנשמת אדם

- 49 סי' ר"ב סעיף ז' ברמ"א יעו" הערה ו ובכף החיים שם ס"ק נ"ח.
- 50 ונראה דגם לספרדים יש לברך המוציא דעשוי לקביעות סעודה כפת רגילה ולא לקנוח יעו" במש"כ בספרי מנחת פרי סי' קס"ח סעיף ז'.
- 51 אף שלגבי גרעיני הפירות נחלקו הפוסקים אם ברכתן כברכת הפרי או לאו יעו" לעיל הערה 31, מ"מ בחמניות זהו עיקר הפרי יעו" לעיל הערה 37, ואף במדינות (כגון ארגנטינה) שעיקר נטיעתן לעשות מהם שמן, כשאוכל הגרעינים מברך האדמה, דלגבי עיקר הפרי לא אמרינן את הסברא של לא נטעי אדעתא דהכי יעו" בזה בספרי מנחת פרי בסי' ר"ב ס"ג וס"ו.
- 52 המ"ב בסי' ר"ה סק"ד כתב "שאלטין מעורב עם שמן וחומץ בפה"א אף בחיין", וכמדומה שהיום הדרך לאכלן חיים גם בלא חומץ ושמן, ואפשר דגם המ"ב לאו דוקא נקט בכה"ג, דהרי פשוט דכשאוכל מאכל בלא מלח אף שהרגילות להוסיף מלח דמברך ברכתו הראוי' וכ"כ בס' מקור הברכה סי' ט"ז. (אף שיש לחלק בין מלח ובין נתינת חומץ ושמן, מ"מ כך נראה.) וע"ע מ"ב שם ס"ק י"ח ובשו"ת אגרות משה או"ח ח"א סי' ס"ו.
- 53 תשובה בכת"י מהגר"ש ואזנר שליט"א להגר"מ הלברשטם שליט"א.
- 54 סי' ר"ג סעיף ב' ג' ועי' בכף החיים שם סק"ב וי"ג.
- 55 באה"ט ושע"ת סי' ר"ב ס"ק י"ט ועי' במש"כ בספרי מנחת פרי סי' ר"ה סעיף ב' ג'.
- 56 סי' ר"ח סעיף ח' מ"ב ס"ק ל"ג, ומדבריו נראה דהעיקר כהטעם שאין דרך לעשות מקטניות פת, ולפי"ז במדינה שדרך לעשות פת מתירס ברכתו האדמה. אבל לדעת הספרדים דאמרינן אף נגד רוב דיעות ספק ברכות להקל, כיון שלדעת הרבינו יונה המובא שם במ"ב שהטעם שאין מברכין האדמה על פת קטנית כיון שיצא מכלל פרי, אף בכה"ג שהדרך לעשות ממנו פת ברכתו שהכל. ואמנם הכף החיים בסי' ר"ב ס"ק י"ב כתב דכל מה דאמרינן סב"ל אף נגד רוב דיעות הוא רק אם הנדון אם יש לברך או לאו, אבל היכא שהנדון איזו ברכה יש לברך בזה אזלינן בתר רוב דיעות, ולפי"ז לכאורה גם לספרדים יש לברך על טורטייה האדמה וכ"כ ידידי הרה"ג מיכאל פרץ שליט"א בספרו דיני ברכות, אולם נראה דזה אינו, דכל מש"כ הכף החיים הוא רק אם להשיטה שסוברת שברכתו שהכל יוצא בדיעבד גם בברכה האחרת כגון ביין מבושל שבדיעבד יוצא בברכת הגפן לכו"ע ולפיכך כתב שם שיש לברך הגפן כרוב דיעות, אבל בנדון דידן לדעת הר"י אפשר שאינו יוצא בדיעבד בברכת האדמה דלא מיקרי פת וכמוש"כ הריטב"א ברכות מ., ודאי דאמרינן סב"ל ומברכים שהכל דאם יברך האדמה אפשר שהיא לבטלה, ועי' מש"כ בזה בספרי מנחת פרי סי' ר"ב סעיף א'.
- *56 מ"ב סי' ר"ח סק"ע.
- 57 בן איש חי פרשת מטות הלכה ט'.
- 58 מחזיק ברכה סי' ר"ב אות ב' עיי"ש הובאו דבריו בכף החיים סי' ר"ב ס"ק

- 33 הכף החיים בסי' ר"ב סק"ס כתב שאם בירך העץ או האדמה יצא, כיון שלדעת הבה"ג ברכתו העץ וכל מה שאמרו בגמ' לח. דברכתו שהכל הוא רק בתערובת מים. אך נראה דלאשכנזים אפילו בדיעבד לא יצא בברכת העץ או האדמה, דלא אמרינן ספק ברכות לחוש לשיטות ראשונים שלא הובאה כלל בהלכה וכל הראשונים חולקים.
- 34 אף שבקציצות דגים או קציצות בשר מערבים קמח מצה או פרורי לחם, בדרך כלל המטרה היא רק לדבק, וכן באופן שעשוי להקל על המאכל כגון שעיי"ז הוא יותר קליל נחשב כמו לדבק כ"כ בשו"ת אבני נזר סי' ל"ח ולפיכך מברך שהכל. וע"ע בשו"ת מהרש"ג ח"ב סי' ל"ב ובמש"כ בספרי מנחת פרי סי' ר"ח סעיף ב'.
- 35 סי' ר"ח סעיף ח' ועיי"ש בבאה"ל.
- 36 שם.
- 37 יעו"י בהערה 31, ואף במדינות שנוטעים גם לשם הגרעינים ועיקר הנטיעה לשם הפרי מברך שהכל אף לדעת המ"ב בסי' ר"ב ס"ק כ"ג דבגרעיני הפירות מברך בורא פרי האדמה כמוש"כ בספרי מנחת פרי שם.
- 38 מ"ב סי' קס"ח ס"ק מ"ה.
- 39 מ"ב סי' רי"ב סק"ג.
- 40 יעו"י מש"כ בספרי מנחת פרי סי' קס"ח סעיף ט"ו דבפשוטו אף בקבע סעודתו על הופלים אין מברך המוציא וברהמ"ז.
- 41 סי' ר"ב סעיף ד' ובמ"ב שם.
- 42 סי' ר"ג סעיף ו', מ"ב סי' ר"ב ס"ק מ"ד.
- 43 מ"ב סי' ר"ד ס"ק כ"ד.
- 44 מ"ב סי' ר"ג סק"י ובשעה"צ ס"ק ט"ז וע"ע במ"ב סי' ר"ה סק"ה ובשעה"צ סק"ז ובמש"כ שם בספרי מנחת פרי. ולגבי אכילת מרור בליל פסח אם אוכל חזרת עי' בבאה"ל סי' תע"ה סעיף ב' ד"ה בטיבול.
- 45 סי' ר"ח סעיף ד' והחיטה אינה עוברת תהליך בישול רק חימום והוי כקליות.
- 46 עי' בס' מקור הברכה סי' נ"ד.
- 47 אף דלא שייך לומר דהחלב הוא זיעה בעלמא דהרי בצורה זו גדל בתוך הפרי, ולפיכך יש שכתבו לברך על המים העץ דהוא חלק מהפרי עי' בס' מקור הברכה סי' כ"ד בשם הגינת ורדים וכן בילקוט מעם לועז (שמות ח"ב דף תקע"ד ס"ק קצ"ח) ובקצות השלחן סי' נ"ג בבדה"ש סק"ח, ולכן כתבתי שבדיעבד יצא בהעץ או האדמה, מ"מ לכתחלה כיון שאף פעם לא הי' לחלב צורת פרי שנאכל ברכתו שהכל כ"כ סברא זו ביד אפרים סי' ר"ג סק"א וכ"כ הכף החיים בסי' ר"ב ס"ק ס"ב בשם הבן איש חי לברך שהכל.
- 48 עי' מ"ב סי' ר"ב סוף ס"ק כ"ג ובשעה"צ שם וכן במ"ב שם ס"ק נ"ד ובשעה"צ ס"ק ט"ו ובמש"כ שם בספרי מנחת פרי. וע"ע במ"ב סי' ר"ד סוף סק"ט ובשעה"צ שם.

ברכת פרי

- כתבתי שיש לברך מזונות וירא שמים יחמיר לאוכלם רק בתוך הסעודה
 וכמו"ש הגר"ז שם סעיף י' וכף החיים ס"ק קל"ז.
- 22 סי' קס"ח סעיף י"ד, חזו"א סי' כ"ו סק"ט. ומה שכתבתי לגבי קטנים שמברך
 מזונות ראה בהערה 63. ואם העיסה מטוגנת בשמן כ"ה במ"ב שם ס"ק פ"ה
 בשם הט"ז ועיי"ש בבאה"ל ד"ה וכ"ז. ואם לא נאפית רק מוכנסת לתנור כדי
 קרימה כל שהוא כ"כ הכף החיים שם ס"ק קי"ט בשם הפמ"ג.
- *22 ואם אוכל חלמון ביצה כמות שהוא חי לצחצח הקול, כתב השע"ת בסוף
 סי' ר"ד בשם המח"ב דמברך אף שאינו נהנה בטעם אכילתו מ"מ הוא נהנה
 במזונו (הובא שם בכף החיים) ועי' מש"כ בזה בספרי מנחת פרי בסי' ר"ב
 ס"ד וסי' ר"ד ס"ז.
- 23 סי' ר"ד סעיף א' ועי' מש"כ בארוכה בספרי מנחת פרי בסי' ר"ב סעיף ח'.
- 24 מ"ב סי' קס"ח ס"ק כ"ז וס"ק מ"ה.
- 25 סי' ר"ה מ"ב סק"ה ועי' בשו"ת אגרות משה חלק או"ח סי' ס"ד.
- 26 סי' ר"ה מ"ב סק"ז.
- 27 ואפילו אם אחר אכילת הגלידה נשאר קצת מהגביע אין מברכין עליו מזונות,
 שהוא טפל לאכילת הגלידה. אבל אם אוכל מתחלה כל הגלידה בפני עצמה
 (כגון בכפית וכדומה) ואח"כ אוכל הגביע בפני עצמו מברך עליו מזונות
 עי' בסי' קס"ח מ"ב ס"ק מ"ה-מ"ו. וראיתי בס' מקור הברכה סי' ל"ג שהקשה
 מדברי השעה"צ סי' ר"ב ס"ק ס"ו וז"ל אבל אם אוכל הפירות ושותה אח"כ
 גם המרק כדרך העולם לכו"ע נעשה המים טפלין להן וכן עי' במ"ב סי' ר"ב
 ס"ק כ"ג, ונראה דלא דמי דהתם תבשיל אחד הוא והכל בשם מרק או
 קומפוט ואף שאוכל את המרק בפני עצמו נקרא טפל, משא"כ כאן נקרא טפל
 רק בגלל שעיקר אכילתו הוא הגלידה ואגב אוכל את הגביע ועי'.
- 28 מ"ב סי' קס"ח ס"ק מ"ה.
- 29 ראה הערה 9. ועי' מש"כ בספרי מנחת פרי סי' קס"ח סעיף ד' דקלוי דינו כחי
 אף באין הגרעינים שלמים וברכתו האדמה וכ"כ בשו"ת אגרות משה או"ח
 ח"ד סי' מ"ו.
- 30 מקור הברכה סי' ו' דרוב השעורים שמשתמשים בהם הן גריסי פנינה שהוסר
 קליפתן וגם מקצת מהן עצמן עי' מ"ב סי' ר"ח סוף ס"ק ט"ו ושעה"צ שם
 ס"ק כ"ב, ואם הוסרה רק הקליפה והגרעינים עצמן נשארו שלימים תלוי
 בשיטות המובאות שם במ"ב עיי"ש.
- 31 סי' ר"ב סעיף ג' יעוי"ש בשעה"צ ס"ק כ"ב ובכף החיים ס"ק ל"ז, ואף שהמ"ב
 הכריע לברך האדמה וכ"ה בערוה"ש סי"ט, נראה דהוא דוקא בגרעינים דנטעי
 נמי אדעתא דידהו, משא"כ היום דאין נוטעין כלל אדעת הגרעינים גם להמ"ב
 יש לברך שהכל וכמוש"כ בספרי מנחת פרי שם. וגם בכה"ג אם בירך העץ
 או האדמה יצא וכמוש"כ המ"ב סי' ר"ו סק"ג.
- 32 עי' בשו"ת אגרות משה או"ח ח"א סי' ס"ג.

ר"ח סעיף ג' יעוי"ש. ולא לו הנוהגים לברך על כל מין ומין כמו"ש הבן איש חי והכפ החיים סי' ר"ד סק"ס, נראה דלדידהו עדיף לברך קודם על המיעוט, דבזה אף אי נימא דהוא טפל (וכדעת המ"ב הנ"ל) מ"מ לדעת הבי"א אם אוכלו קודם העיקר צריך לברך, וגם להרמ"א יש דסוברים דאם העיקר אין ברכתו שהכל דמברך על הטפל לפני העיקר את ברכתו הראוי' לו יעוי' במ"ב סי' רי"ב סק"י ושעה"צ ס"ק כ"ד.

10 מ"ב סי' ר"ח ס"ק כ"ג וכן בס"י ר"ה ס"ק י"א ועי' מש"כ שם בספרי מנחת פרי. וכל זה באטריות וכדומה שהם מחמשת מיני דגן, משא"כ באורז אם הרוב מרק מברך רק שהכל ופותר האורז.

11 סי' קס"ח סעיף י"ג ברמ"א ועי' מש"כ שם בספרי מנחת פרי.

12 עי' בס' מקור הברכה סי' ט"ז.

13 סי' ר"ג סעיף ג' יעוי' בספרי מנחת פרי מש"כ שם ובסעיף ב'.

14 סי' ר"ב סעיף ז' ברמ"א מ"ב ס"ק מ"ב וכפ החיים ס"ק נ"ז ועי' מש"כ בספרי מנחת פרי. ואף דבסי' ר"ה סעיף ב' כתב השו"ע לברך על מי בישול ירקות ברכת הירקות, היינו בירקות שרובם עומדים לבישול ולשתות מימיהן דבכה"ג אף להרשב"א מברך ברכת הפרי, אבל אם אמנם עומדים לבישול אבל אין הרוב עומד גם למימיהן כגון אפונה דנאכל מבושול ללא מימיו, לדעת הרשב"א מברך על המים שהכל וכמוש"כ בספרי שם בס"י ר"ה, וכן משמע משו"ע הרב סי' ר"ב ס"י"ב ובסדר ברכת הנהנין שלו פרק ז' ס"י"ב ועי' חזו"א סוף סי' ל"ג ד"ה עוד.

15 ט"ז סי' ר"ה סק"ג, ולא דמי למש"כ המ"ב סי' ר"ב ס"ק ל"ט לגבי קליפות תפוז, דבאתרוג עיקר אכילתו הוא הקליפה וכ"ה בשו"ת הת"ס חלק אר"ח סי' ר"ז וכפ החיים סי' ר"ב ס"ק נ"ה. [אף שהבן איש חי פרשת פנחס הלכה ד' פסק לברך שהכל.]

16 כפ החיים סי' ר"ב ס"ק נ"ו, דקליפה זו אין רגילים לאכלה ודינה שוה לשאר קליפות הפירות יעוי' במ"ב סי' ר"ב ס"ק ל"ט.

17 סי' ר"ד מ"ב ס"ק נ"א, וכשמוצץ קודם את הסוכריה אף דנקראת טפל מ"מ אם אוכל טפל לפני העיקר צריך לברך עליו וכמו"ש הרמ"א בס"י רי"ב סעיף א', יעוי' מש"כ בספרי מנחת פרי בס"י ר"ד שם.

18 סי' ר"ב סעיף ב' מ"ב ס"ק י"ח-י"ט ובשעה"צ ס"ק י"ט.

19 סי' ר"ב סעיף ה'.

20 סי' ר"ה מ"ב סק"י, והיום אף אם אוכלים את הסלק מברך על המים שהכל כיון שאין רובו עומד לשתות מימיו וכמוש"כ בספרי מנחת פרי שם, וכ"כ בס' מקור הברכה סי' ס"ב אות כ'-כ"א.

21 לפי"ד המ"א המובא במ"ב סי' קס"ח ס"ק צ"ד בהבנת דברי המחבר שם יש לברך המוציא, אך הט"ז כתב דאיירי רק בקבע סעודה עליהם, ובפרט שהיום רובם נעשים לקנוח או לאכול בצירוף עם שאר מאכלים אחרים, לפיכך

מקורות והערות

- 1 סי' ר"ב סעיף ז' ברמ"א מ"ב ס"ק מ"ב וכף החיים ס"ק נ"ז, וע"ע בבן איש חי פרשת פנחס הלכה י"ב, והמנהג לקחת פרי ולברך עליו ולפטור את הרסק יעו"י מש"כ בארוכה בספרי מנחת פרי שם.
- 2 סי' ר"ב סעיף ג' מ"ב ס"ק כ"ג וכף החיים ס"ק ל"ז וע"י מש"כ בארוכה בספרי מנחם פרי שם.
- 3 שם מ"ב ס"ק כ"ג.
- 4 סי' ר"ח סעיף ב' ובמ"ב שם וע"י במש"כ בספרי מנחת פרי שם.
- 5 סי' ר"ב סעיף ח' וסי' ר"ה סעיף ג'. וכל הפירות שרובם עומדים לסחיטה כגון תפוזים, אם בירך העץ או האדמה יצא מספק, כיון שלדעת הרשב"א אפשר שברכתו העץ וכמוש"כ החזו"א בסי' ל"ג סק"ה בסו"ד (ולפי"ד אף הרא"ש מודה להרשב"א בכה"ג). ובפשוטו לפי"ז במיץ שעושים מאגסים קטנים וחמוצים שעומדים לבישול ברכתו העץ להרשב"א, כיון שסוג זה רובו עומד לבישול ולשתות את מימיו וא"כ אין למשקה דין זיעה אף שיצא ע"י סחיטה, אף שהמין הכללי של האגסים אין רובו עומד לסחיטה ובישול, ולפיכך כתבתי שאם בירך העץ או האדמה על מיץ אגסים יצא מספק. וע"ע מש"כ בספרי מנחת פרי שם בסי' ר"ב ובסי' ר"ה וכן בשו"ת שבט הלוי ח"ד סי' י"ט.
- 6 מ"ב סי' ר"ג סק"ג יאגד"ש שחורים, וע"י מש"כ בשו"ת אגרות משה או"ח ח"א סי' פ"ה.
- 7 סי' ר"ח סעיף ז' מ"ב ס"ק כ"ו וכף החיים ס"ק ט"ל, מ"א-מ"ב וע"י מש"כ בספרי מנחת פרי שם ובסעיף ח'. ובאורז חום (שאינו קלוף) לדעת המ"ב אין לברך עליו מזונות אלא א"כ נתרכך ונתמעך קצת ע"י הבישול, אבל אם לא נתרכך מברך עליו בורא פרי האדמה, ולדעת כף החיים בכל אורז מבושל מברך מזונות אפילו הוא שלם וכ"ה בבן איש חי פרשת פנחס הלכה י"ח.
- 8 יעו"י במש"כ בספרי מנחת פרי סי' ר"ח סעיף ד'. והיום שדברים אלו בהרבה מדינות עשויין למזון מסתבר דברכתו מזונות וכ"כ בס' מקור הברכה סי' נ"ט, ובפרט דקיי"ל דעל הכל אם אמר מזונות יצא.
- 9 סי' ר"ב סעיף א' במ"ב ובאה"ל שם וע"י מש"כ בארוכה בספרי מנחת פרי שם. ואם מסופק איזה מהם הרוב, יברך ברכה שיוצא בה בודאי כגון אם התערובת הוא מפרי העץ ופרי האדמה יברך האדמה שיוצא בה אפילו על פרי העץ, ואם התערובת מזונות ושהכל כגון אורז ובשר יברך שהכל. [אף שלהלכה קיי"ל דגם מזונות פוטר כל דבר חוץ ממים ומלח, מ"מ בספק אינו מברך מזונות וכמו שבארתי בארוכה בספרי מנחת פרי סי' ר"ו סעיף א' וסי'

ברכת פרי

יט

שהכל¹²⁷
ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

העץ¹²⁸

האדמה¹²⁹
ובדיעבד אם בירך
העץ יצא

העץ
האדמה

העץ

העץ
שהכל¹³⁰
ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

העץ

האדמה¹³⁰
האדמה¹³¹
שהכל¹
ובדיעבד אם בירך
האדמה יצא

האדמה

בישול בדבש וכדומה — אם הוא בוסר שלא נגמר הפרי כל צרכו

אם סוג הפרי שאינו ראוי לאכילה רק ע"י מיתוק
תבלינים רובם אין הנאה באכילתם כשאוכלם לבדם ואין מברך עליהם¹²⁹
תה ראה טה
תות שדה

סנה — ראה פטל

עץ

תירס

פת תירס — ראה טורטייה

גרגרי תירס מנופחים — ראה פופקורן

פשטידת תירס — ראה קוגל

תמר

דבש — ראה דבש

תפוז

מיץ

קליפת הפרי — ראה קליפות

תפוח

תפוח חמוץ — ראה אגס

רסק — ראה ליפתן

תפוח אדמה

רסק-פירה — אם נשאר עדיין כעיסה

מרוסק לגמרי כגון מאבקה או בבלנדר

תרד

רסק — ראה רסק ירקות

רסק פירות ראה ליפתן

רמוז

שבולת שועל (דייסא או תבשיל אחר)

שבת (אניס)

העץ

מזונות

שהכל ¹²¹

ובדיעבד אם בירך

האדמה יצא

שהכל ¹²²

ובדיעבד אם בירך

האדמה יצא

האדמה

האדמה ¹²³

שהכל ¹

ובדיעבד אם בירך

האדמה יצא

שהכל ¹²⁴

ובדיעבד אם בירך העץ

או האדמה יצא

שהכל

העץ

מזונות

המוציא ¹²⁵

שהכל

שהכל ¹²⁶

העץ

האדמה

העץ

שהכל

מזונות

העץ

שום

שומשום

ממתק שומשום עם דבש וכדומה (בדרך כלל יש חתיכות מהשומשום)

מרוסק לגמרי

המנהג לכרך

שוקולד

שוקולד ובתוכו שקדים או אגוזים לפי המנהג כנ"ל

שוש ראה לקריץ

שזיף

מיץ שזיפים — ראה מיץ

שטרודל ראה עוגת פירות

שיפון (דייסא או תבשיל אחר)

פת

שכר ראה בירה

שמנת

שמפיניון ראה פטריות

שניצל בשר או דג מטוגנים בפרורי לחם או בקמח

שסק

שעועית

מרק — ראה מרק ירקות

שקד

מצופה בסוכריה — ראה בוטנים

מצופה בשוקולד — ראה צמוקים

חלב שקדים

שקדי מרק (בדרך כלל נעשה מחמשת המינים)

תאנה

תאנה שאינה ראויה לאכילה כלל (אפילו בשעת הדחק) ומיתקה ע"י

מזונות	קישקע
שהכל 114	קליפת פירות כגון תפוזים (אפילו מרוקחים)
ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	
העץ 115	קליפת אתרוג — ראה אתרוג
העץ	קליפת תפוז (נריש)
שהכל 118	קלמנטינה
	קמח
מזונות 24	קניידלך ראה כופתאות
האדמה	קנישעס (תפוחי אדמה מרוסקים עטופים בבצק דק)
שהכל 56	קנרס
ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	קפה (משקה)
שהכל 117	
ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	כשמערבו עם סוכר ואוכלו (אפילו לא טחון לגמרי)
שהכל	קצפת
שהכל	קקאו
שהכל	קרם
מזונות 118	קרעפליך
וירא שמים יאכלם רק תוך הסעודה	
מזונות 119	קרקר
העץ	עם הערינג — ראה הערינג
	קשיו
שהכל	רגל קרושה
האדמה	רובארב
האדמה	רוביא
העץ/האדמה	ריבה (קונפיטורה) — אם יש חתיכות מהפרי
שהכל 1	מרוסק לגמרי
ובדיעבד אם בירך ברכת הפרי יצא	
האדמה	ריבס
	רייז קריספיס ראה אורז קלוי
מזונות 120	רחת
האדמה	רסק ירקות — אם לא נתרסקו לגמרי ויש חתיכות או אף אם הוא כעיסה
שהכל 1	מרוסקים לגמרי ולא נשאר ממשות
ובדיעבד אם בירך האדמה יצא	

צנון

צנונית

צנימים אם נעשה מלחם גמור
אם מתחלה נאפה לצנימים

קאשע (בזמנינו הוא כוסמת של קטניות)

קוגל (פשטידה) אטריות

גור, קישואים, תירס וכדומה (בדרך כלל מרוסק הירק לגמרי)

חלה

תפוחי אדמה — אם יש חתיכות (אפילו בצורת חוטים)

אם התפוח"א מרוסקים לגמרי

תפוחי עץ (בדרך כלל יש חתיכות של הפרי)

קווקר (תבשיל שיבולת שועל)

קולרבי

קומפוט ראה ליפתן פירות

קוניאק ראה יין שרף

קוסקוס

קוקוס

חלב קוקוס — ראה חלב אגוז הודו

ממתק קוקוס — אם יש חתיכות מהפרי

אם נטחן לגמרי

עוגת קוקוס — ראה אגוז — עוגת אגוזים ושקדים

עוגית קוקוס — כנ"ל לגבי ממתק קוקוס

קורא ראה פלמיטו

קורנפלקס

קורנפלקס עם חלב — ראה חיטה תפוחה

קושט

קיווי

קימל ראה שבת

קישוא

ממולאים — ראה כרוב ממולא

פשטידא (קוגל) — ראה קוגל

רסק — ראה אבוקדו

שהכל¹⁰⁷

ובדיעבר אם בירך
האדמה יצא

האדמה

המוציא

מזונות¹⁰⁸

(כל זמן שלא קבע
סעודתו על זה)

האדמה¹⁰⁹

מזונות¹¹⁰

שהכל¹

ובדיעבר אם בירך
האדמה יצא

מזונות¹¹¹

האדמה

שהכל¹

ובדיעבר אם בירך
האדמה יצא

העץ

מזונות¹¹²

האדמה

מזונות

העץ

העץ

שהכל¹

ובדיעבר אם בירך העץ
או האדמה יצא

האדמה¹¹³

האדמה

העץ

האדמה

המוציא	פיתה שנילושה ברוב מים (ואם נילושה ברוב מי פירות ראה פיצה)
	קימל (אניס) — אם נילושה ברוב מי פירות — ראה פיצה
המוציא ⁸⁰	אם נילושה ברוב מים
שהכל ⁸⁰	פלמיטו (קורא)
האדמה	פלפל (ירק)
שהכל ¹⁰⁰	חריף כשאוכלו בפני עצמו (ציילה)
ובדיעבד אם בירך האדמה יצא	פלאפל (חומוס טחון ובדרך כלל הפירורי לחם או הקמח הוא רק לדבק)
שהכל ¹	
ובדיעבד אם בירך האדמה יצא	פסטה ראה מקרונים-ספגטי
	פפיה
האדמה ¹⁰¹	
ובדיעבד אם בירך העץ יצא	פפריקה ירק
האדמה	תבליו אין מברך כלום ¹⁰²
	פצפוצי אורז ראה אורז קלוי
	פריכיות אורז ראה אורז קלוי
שהכל	פרלינים
מזונות ¹⁰³	פשטידא מחמשת מיני דגן
	משאר דברים — ראה קוגל
	פתיתי אורז ראה אורז קלוי (רייז קריספיס)
	פתיתי תירס ראה קורנפלס
מזונות	פתיתים מחמשת מיני דגן
	צבר ראה סברס
	צולנט ראה טשולנט
האדמה	ציפס
שהכל ¹	כשעשוי מקמח תפוחי אדמה
ובדיעבד אם בירך האדמה יצא	
העץ	צלף על האביונות שהם פרי האילן
שהכל ⁷⁰	על העלים, קליפות הפרי (קפריסין) והתמרות
ואם בירך העץ או האדמה יצא	
העץ ¹⁰⁴	
העץ ¹⁰⁵	צמוק
ועדיף ללעוס מיד ולהניע לצמוק	מצופים בשוקולד
הגפן ¹⁰⁶	יין צמוקים

אם השכבה של הבצק דקה מאוד רק כרי להחזיק את הגבינה או הפירות

שהכל⁸⁸

מזונות

מזונות

שהכל⁸⁹

מקמח מצה

עם תה או קפה — מברך על העוגה

ואח"כ על התה או הקפה

עוגה שברכתה מזונות הנאכלת לקינוח, בתוך הסעודה או בסופה, אינו מברך. ועוגה שיש בה ג' תנאים שהיא יבשה וכוססים אותה ועשויה כמין כיסים ובתוכה מלוי וכן כשהעיסה נילושה במי פירות וטעמם ניכר בעיסה, לדעת המ"ב מברך

מזונות⁹⁰

שהכל

העץ

עוף

ענב

מיץ ענבים — ראה מיץ

ענבי שועל — ראה חוזורים

העץ⁹¹

ערמונים

פארפל ראה פתיתים

שהכל

פודינג

סולת או אחד מהמרכיבים מחמשת מיני דגן וניתן לטעם

(לא רק לדבק) אף שהוא מיעוט

מזונות⁸⁷

הארמה

הארמה

הארמה⁹²

העץ⁹³

שהכל⁹⁴

שהכל⁹⁵

מזונות⁹⁶

(כל זמן שלא קבע

סעודה על זה)

פול

פולי סויה

פופקורן (עשוי מגרעיני תירס)

פטל

פטרוזיליה

פטירות

פיצה אם נילושה ברוב מי פירות מנהג העולם לברך

ואם נילושה ברוב מים יש להקפיד לאכלה תוך הסעודה

ולברך המוציא וברהמ"ז⁹⁷.

פירה ראה תפוחי אדמה

פירות מרוסקים לגמרי

שהכל¹

ואם בירך העץ או

הארמה יצא

העץ

העץ⁹⁸

יבשים (בננה יבשה — הארמה)

מוצץ פירות על ידי שמכניסם לפיו

ליפתן פירות (קומפוט) — ראה ליפתן

בוטר שלא גדל כל צרכו — ראה בוטר

סוכר — עשוי מקנים וכן המוצץ קנים

עשוי מסלק סוכר

סוכריה

כדורי רפואה שטעמם טוב ומוצצם או לועסם

סולטנות

סופגניה

סירופ — תרופה אם טעמו מר ואינו נהנה ממנו כלל אינו מברך

ואם אין טעמו מר כ"כ ונהנה מטעמו

סלט (ירק)

חסלט

סלטים

סלט ביצים אם הביצה המרכיב העיקרי

סלט וולדורף — ראה סלט פירות

סלט חצילים — ראה חצילים

סלט ירקות (כשלא נתרסקו לגמרי)

סלט פירות — אם הרוב פרי העץ

אם הרוב פרי האדמה

סלק

מי סלק (חמיצה) — ראה בורשט

סלרי

ספגטי

עראק

עגבניה

במדינת אנגליה אפשר שרוב העגבניות הם ע"י גדולי מים ואינם

גדלים באדמה רגילה ולפיכך באותו מקום ברכתם מספק

מיץ — ראה מיץ ירקות

מרק — ראה מרק ירקות

עדשים

מרק עדשים — ראה מרק ירקות

עוגה אם אחד המרכיבים הוא קמח מחמשת המינים והוא לטעם

(ולא רק לדבק) אפילו הוא מיעוט

מפירווי לחם (בדרך כלל אינו ניכר שהוא לחם)

אגוזים או שקדים — ראה אגוז

גבינה (בדרך כלל) — עוגת פירות (שטרודל)

שהכל⁸²

ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

שהכל⁸³

ובדיעבד אם בירך
האדמה יצא

שהכל

שהכל⁸⁴

העץ

מזונות

שהכל⁸⁴

האדמה

האדמה⁸⁵

שהכל

האדמה

העץ⁸⁵

האדמה

האדמה

האדמה

מזונות

שהכל⁸⁶

האדמה

שהכל⁷¹

האדמה

מזונות⁸⁷

מזונות⁸⁷

מזונות²⁴

ברכת פרי

המוציא	אם יש בהם כזית (אף שאבד צורת מצה)	
מזונות	אם אין כזית וגם אבד צורת מצה	
מזונות		מציות
מזונות		מקרונים
שהכל		מרציפן
		מרק אטריות — ראה אטריות
מזונות		אורז — אם הרוב אורז
שהכל		אם הרוב מרק
האדמה		ירקות — אם יש חתיכות ירק
שהכל ⁷⁴		אם כל הירקות מרוסקים לגמרי
ובדיעבד אם בירך		
האדמה יצא		
האדמה	ירקות עם בשר או עוף — אם יש חתיכות ירק מברך	
שהכל ⁷⁵	ואח"כ על הבשר	
העץ ⁹	פירות — אם יש חתיכות פרי ורובם פירות העץ	
האדמה	ואם רובם פירות האדמה	
שהכל ¹	אם כל הפירות מרוסקים לגמרי	
ובדיעבד אם בירך העץ		
או האדמה יצא		
מזונות		שעורים
	אם השעורים מעטים ועיקר הכונה על הנוזל — ראה אטריות	
העץ		משמש
	ממתק לדר העשוי ממשמש — ראה לדר	
	מיץ — ראה מיץ פירות	
מזונות ⁷⁶		נבטי חיטה
שהכל ⁷⁷		נבטי סויה
ובדיעבד אם בירך		
האדמה יצא		
העץ		נקטרינה
העץ ⁷⁸		סברס (צבר)
שהכל		עלי סברס — ברוב המדינות
ובדיעבד אם בירך		
האדמה יצא		
האדמה ⁷⁹	במדינה שנוטעים את האילן גם לשם העלים (כגון מכסיקו)	
שהכל ⁸⁰		סובין
שהכל		סודה
האדמה		סויה
		נבטי סויה — ראה נבטים
שהכל ⁸¹	מאכלי סויה (שניצל, קציצות, נקניק וכדומה)	

ברכת פרי

יא

שהכל	מים בתוספת מיץ ממותק
שהכל	מי סודה
שהכל ⁶ ואם רוב הפרי עומד לסחיטה בדיעבד אם בירך ברכת הפרי יצא	מיץ ירקות או פירות
הגפן ⁵⁶ ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	ענבים
שהכל ⁶⁸ ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	שזיפים — עשיתם ע"י בישול השזיפים — אם השזיפים לא נאכלים
העץ	אם השזיפים עצמם נאכלים ורוב השזיפים עומדים למיץ לאשכנזים
שהכל ⁶⁹ ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	לספרדים
האדמה	מיץ אגס — ראה אגס
שהכל ⁷⁰	מיץ לימון — ראה לימון
האדמה	מיץ תפוז — ראה תפוז
שהכל ⁷¹	מיץ אשכוליות — ראה אשכולית
העץ	מלון
העץ	מלח
המוציא	מלפפון
מזונות ⁷² (כל זמן שלא קבע סעורתו על זה)	במדינת אנגליה אפשר שרוב המלפפון הם ע"י גדולי מים ואינם גדלים באדמה רגילה ולפיכך באותו מקום ברכתם מספק
	מנגו
	מיץ מנגו — ראה מיץ פירות
	מנדררינה
	מסטיק ראה גומי לעיסה
	מצה
	לאשכנזים
	למנהג הספרדים
	(ורק בפסח ברכתה המוציא)
	מצה בריי (מצה מטוגנת בביצה)
	בדרך כלל אין בכל חתיכה כזית ולא אבד תואר מצה — נכון שלא לאכלם כי אם בתוך סעודת פת שנפטרים בברכת הפת. ⁷³

לחם שיפון — ראה שיפון

לחם מטוגן (עם שמן וביצה במחבת)

אם יש בכל חתיכת לחם כזית מברך

ואם אין בכל חתיכה כזית — ראה מצה מטוגנת

לחמז'ין ראה בורקעס

לחמניה

לחמניות קטנות מאוד (העשויות במיוחד לקבלת פנים וכדומה)

המוציא ⁶²

המוציא

מזונות ⁶³

(כל זמן שלא קבע

סעודה עליהם)

העץ

שהכל ⁶⁴

ובדיעבד אם בירך העץ

או האדמה יצא

העץ

שהכל ⁶⁵

ובדיעבד אם בירך העץ

או האדמה יצא

שהכל

העץ/האדמה

שהכל ¹

ובדיעבד אם בירך העץ

(כשהרוב פירות העץ) או

או האדמה יצא

שהכל

האדמה

האדמה

שהכל ⁶⁶

שהכל ⁶⁶

ובדיעבד אם בירך

האדמה יצא

שהכל

לטקס ראה לביבות

ליטשי

לימון

לימון מתוק

מיץ לימון

לימונדה

ליפתן פירות (קומפוט) — כשיש חתיכות פירות

כשנתרסקו לגמרי

ליקר

לפת

לצי'ו-לטשו (בדרך כלל הרוב ירקות)

לקריץ

מזונות תוך הסעודה או בסופה לקנוח ראה עוגה

מחשי ראה כרוב ממולא

מוצץ פירות ראה פירות

מטה (משקה הנפוץ בארגנטינה והוא מי שריית עלים)

מים אם נהנה מהשתיה כגון שצמא

אם אינו נהנה כלל וכל מטרתו כדי לבלוע תרופה וכדומה

אין מברך כלל, וכן אם כל מטרתו בשתית המים כדי לברך

בורא נפשות במקרה של ספק או במקרה של ספק ברכה

ראשונה ולוקח מים לברך שהכל הרי זו ברכה לבטלה (סי' ר"ד

ס"ז באה"ל שם)

יאגדש ראה אוכמניות

יוגורט

יין

שהכל

הגפן⁵⁶*

ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

שהכל⁵⁷

ובדיעבד אם בירך
הגפן יצא

שהכל⁵⁸

שהכל⁵

ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

שהכל

מזונות⁵⁹

שהכל⁶⁰

מזונות⁶¹

האדמה

מזונות⁹

שהכל

מזונות

האדמה

מזונות

האדמה

מזונות

שהכל¹

ובדיעבד אם בירך
האדמה יצא

האדמה

שהכל

שהכל¹

ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

המוציא

המוציא

המוציא⁶⁰

אם בני אדם נמנעים לשתותו מפני חמיצותו

יין שרף

יין צמוקים — ראה צמוקים

יין תפוחים

כבד

כוסמת — ראה קאשע

כופתאות (קניידלך)

כמהין

כער

כרוב

כרוב ממולא באורז

ממולא באורז ובשר — אם העיקר הבשר

ואם העיקר האורז

כרובית

כרוכית

כרפס

לביבה (מחמשת מיני דגן)

לביבות תפוחי אדמה (לאטקעס) — אם נטחנו לגמרי

אם אינו טחון לגמרי וישנם

חתיכות תפוחי אדמה

לבן-לבניה

לדר (ממתק הנעשה מפירות אחר שנימוחו לגמרי מיבשים אותם)

לוקום ראה רחת

לחם

לחם חי

לחם קימל

חלב אגוז הודו (קוקוס)

שהכל⁴⁷
ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

ואם אוכל מהפרי עצמו ואחר כך שותה המים
מברך העץ על הפרי ונפטרים המים⁴⁸

חלב שקדים — ראה שקד
חלבה

שהכל⁴⁹
אם הרוב שומשום
ובירך האדמה יצא

המוציא
המוציא⁵⁰

חלה

חלה מתוקה

חלה קוגל (פשטירדה) — ראה קוגל

שהכל

חמאה

חמאת בוטנים (אגוזן) — ראה אגוז אדמה

חמין ראה טשולנט

חמיצה ראה בורשט

האדמה⁵¹

חמנית (גרעינים שחורים)

האדמה⁵²

חסה

האדמה⁵³

חסלט (חסה הגדילה בחול)

האדמה⁵⁴

חציל

ובדיעבד אם בירך
העץ יצא

רסק חצילים — אם יש חתיכות

אם מרוסק לגמרי

שהכל¹

ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

העץ

חרוב

חריין ראה חזרת

חרעמזליך (לביבות של רסק תפוחי אדמה מטוגנים)

שהכל¹

ובדיעבד אם בירך
האדמה יצא

שהכל⁵⁵

טה

שהכל

לספרדים

טורטייה (פת תירס הנאכלת במכסיקו)

ובדיעבד אם בירך
האדמה יצא

האדמה⁵⁶

לאשכנזים

שהכל

טופי

שהכל

טחינה

האדמה

טשולנט — תפוחי אדמה עם שעועית

מזונות⁵⁷

עם גריסים (אף שהרוב תפו"א ושעועית)

ברכת פרי

ז

שהכל	הערינג (דג מלוח)
מזונות	כשאוכלו עם בסקויט או קרקר וכדומה, מברך
שהכל ³⁸	ואח"כ על ההערינג
המוציא ³⁹ (ופוטר ההערינג)	כשאוכלו עם פת
שהכל	וודקה
שהכל	ויסקי
מזונות ⁴⁰	ופל
העץ	זית
העץ ⁴¹	שמן זית — שתאו בלא תערוכת דבר אחר אינו מברך כלום
האדמה ⁴²	ואם שותהו מעורב בדברים אחרים באופן שהשמן עיקר כגון לצורך רפואה
העץ	זנגביל (מרוקח)
שהכל	חבוש
האדמה	חביתה (אף אם מעורב עם קצת ירקות)
שהכל ¹	חביתיות — ראה בלינצ'עס
ובדיעבד אם בירך	חומוס
האדמה יצא	חומוס טחון או מרוסק בצורה שנמחה צורתו לגמרי (פאלפל)
שהכל ⁴³	חומץ (שעירבו במים עד שראוי לשתותו)
האדמה	יין שנתחמץ — ראה יין
העץ	חורשף
שהכל ⁴⁴	חזרזר (ענבי שועל)
האדמה ⁴⁵	חזרת
ויש אומרים לברך	חיטה תפוחה (שלוחה)
מזונות ⁴⁶	
(בפרט במדינות שעיקר	
אכילתו לשובע ולמזון)	
שהכל	חיטה תפוחה עם חלב — אם כמות החלב היא להטעמת ולריכוך
	החיטה מברך רק מזונות
	ואם מוסיף חלב יותר מהרגיל וכונתו
	גם לשתיית החלב — ראה מרק אטריות
	חלב

העץ	גורגדניות
העץ	גויבה
שהכל	גומי לעיסה (מסטיק)
ויבלע מיד קצת טעם	
הארמה	גזר
	מיץ — ראה מיץ ירקות
	פשטידת גזר (קוגל) — ראה קוגל
שהכל	ג'לי (גילטינה)
שהכל ²⁷	גלידה (אפילו בגביע)
	ואם אוכל הגלידה בפני עצמה ואחר כך אוכל הגביע
	בפני עצמו מברך על הגביע מזונות
מזונות	גלידת קסטה — מברך על הבסקויט
שהכל ²⁸	ואח"כ על הגלידה
הארמה	גמבה
	גראנולה (דגנים קלויים חתוכים מעורבים עם חתיכות פרי ודבש) —
הארמה ²⁹	אם הרוב פרי הארמה
העץ	ואם רוב פרי העץ
	גרגירי תירס נפוחים — ראה פופקורן
מזונות ³⁰	גריסי פנינה (מבושלים)
שהכל ³¹	גרעיני פירות הראויים לאכילה
וברעבר אם בירך העץ	
או הארמה יצא	
	גרעיני אבטיח — ראה אבטיח
	גרעיני דלעת — ראה דלעת
	גרעיני חמניות — ראה חמנית
	דבש — דבורים
שהכל ³²	תמרים
שהכל ³³	
לספרדים אם בירך העץ	
או הארמה יצא	
שהכל ³⁴	דג (כולל געפילטע וצלוי)
	דג מלוח — ראה הערינג
העץ	דובדבן
הארמה ³⁵	דוחן
שהכל ³⁶	פת או תבשיל מקמח דוחן
מזונות	דייסא (בדרך כלל עשויה מחמשת מיני דגן או אורז)
הארמה	דלעת
שהכל ³⁷	גרעיני דלעת
וברעבר אם בירך הארמה	
יצא	
הארמה	

במדינה שעיקר הנטיעה לשם הגרעינים

ברכת פרי

ה

חמאת בטנים — ראה אגוז אדמה
בוטר (פירות שלא גדלו כל צרכם) —
אם נאכלים רק בשעת הדחק

שהכל¹⁶
ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא
העץ

אם בישראל ועי"ז ראויים הם לאכילה
אם לא נאכלים אפילו בשעת הדחק לא יברך כלל
ואם בישראל ומיתקם ועתה ראויים לאכילה

שהכל¹⁸
ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

בוטר — פירות שגדלו כל צרכם ואינם נאכלים אפילו בשעת
הדחק ומיתקם על ידי בישול וכדומה

העץ¹⁹
שהכל²⁰
מזונות
מזונות²¹
יירא שמים יאכלם רק
תוך הטעודה
האדמה

בורשט — צלול
בורעקס
ממולא בבשר או דגים הבאים לקביעות סעודה

המוציא²²

בטטה
ביגל — גדולים (עיסה העשויה מקמח ומים מבושלת במים
ואח"כ נאפית בתנור או במחבת ללא משקה)
קטנים או שאין העיסה מתבשלת במים אלא מטוגנת
בשמן או שלא נאפית בתנור אחר הבישול רק
משתהית קצת כדי קרימה כל שהוא, בכל סוגים אלו

מזונות²²
מזונות
שהכל^{22*}

ביסקויט

ביצה

ביצה מטוגנת — ראה חביתה

שהכל²³

בירה

מזונות²⁴

בלינצ'עס

האדמה

במיה

האדמה¹⁸

בננה

ובדיעבד אם בירך
העץ יצא

שהכל²⁵

בצל

האדמה²⁶

מטוגן (ואוכלו לבדו או כשהוא הרוב במאכל)

האדמה

ברוקולי

שהכל

בשר

מטוגן ועטוף בשכבת קמח — ראה שניצל

שהכל

גאלע (רגל קרושה)

שהכל

גבינה

מזונות ¹¹	קוגל אטריות
האדמה ¹²	אנדיבה
	אניס — ראה שבת
האדמה ¹³ ובדיעבד אם בירך העץ יצא	אננס
	מיץ אננס — ראה מיץ פירות
האדמה	אספרגוס
האדמה	אפונה
	מרק אפונה — ראה מרק ירקות
	אפונה עם אורז — ראה אורז עם אפונה
העץ	אפרסמון
העץ	אפרסק
שהכל ⁶	מיץ אפרסקים
	ארבעס ראה חומוס
האדמה	ארטישוק
	ארק ראה עראק
	אשכולית
שהכל ⁵ ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	מיץ אשכוליות
העץ	אתרוג
העץ ¹⁵	קליפות אתרוג מטוגנים או מבושלים ברבש
שהכל ¹⁶ ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	קליפה הירוקה החיצונה אף אם טיגנה ברבש
העץ	ריבת אתרוג — אם ישנם חתיכות מהפרי
שהכל ¹ ובדיעבד אם בירך העץ או האדמה יצא	אם הכל מרוסק לגמרי
האדמה	בוטן
	מצופים בסוכר (סוכריה שבתוכה בוטן) —
שהכל	אם מוצץ קודם את הסוכריה מברך
האדמה ¹⁷	ואח"כ כשמגיע לבוטן מברך
האדמה	אם מיד שמכניס לפיו מתחיל ללעוס
מזונות	מצופים בקמח חטה (אמריקאיים) —
	בדרך כלל הקמח ניתן לטעם או למזון ולפיכך ברכתו
	מצופים בשוקולד — ראה שקד

אבוקדו

רסק אבוקדו — אם יש חתיכות מהפרי
אם נמחה צורתו לגמרי

אבטיח (אדום או צהוב)

גרעיני אבטיח (כשאוכלן לבדן, אבל אם אוכל את האבטיח,
הגרעינים טפלים לו ואינם טעונים ברכה^א)

אגוז אדמה (בוטנים)

חמאת בוטנים (אגוזן) — אם עשוי כעיסה וממשן קיים
אם נמחה ואבד צורתו לגמרי

בוטנים המצופים בסוכר, קמח חטה, שוקולד — ראה בוטנים.

אגוז (גז עזן, ברזילי, הודו-קוקוס, פיקו, לישטי, מלך, פרך, קשיו)

עוגת אגוזים — אם מערבים קמח רק לדבק או לנפוח

אם כדי ליתן טעם או כדי לסעוד

אגס (אגס חמוץ שרוב בני"א אינם אוכלים אותו רק לאחר שנתבשל,

אם אכלו כמות שהוא חי, מברך שהכל. ובדיעבד אם בירך העץ

או האדמה יצא.)

מיץ אגסים

אורז

אוכמניות

אורז [לאחריו מברך בורא נפשות.]

אורז קלוי (ריז קריספיס) — פריכיות אורז

ריז קריספיס עם חלב — ראה חיטה תפוחה

אורז עם אפונה (או ירק אחר, ואף שלא נתבשלו יחד)

אזני המן

אטריות

מרק אטריות — אם האטריות הם הרוב

אם המרק הוא הרוב

העץ

העץ

שהכל¹

ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

האדמה

שהכל²

ובדיעבד אם בירך
האדמה יצא

האדמה

האדמה

שהכל³

ובדיעבד אם בירך
האדמה יצא

העץ

שהכל⁴

מזונות

העץ

שהכל⁵

ובדיעבד אם בירך העץ
או האדמה יצא

שהכל

העץ⁶

ויש שנהגו הארמה

מזונות⁷

ואם בירך הארמה יצא

מזונות⁸

ואם בירך הארמה יצא

מזונות⁹

ונפטר הירק

מזונות

מזונות

מזונות¹⁰

מזונות על האטריות

ושהכל על דבר אחר

לפטור המרק. ואם אין

לו דבר אחר, יברך

תחלה שהכל על המרק

ואח"כ יברך מזונות על

האטריות

כללים בהלכות ברכות

- (א) על כל המאכלים אם בירך שהכל יצא.
- (ב) על כל המאכלים חוץ ממים ומלח אם בירך מזונות יצא.
- (ג) על כל פירות העץ אם בירך האדמה יצא.
- (ד) כל הפירות בין העץ בין האדמה אם דרכם לאכול חיים ומבושלים מברך בין על חיים ובין מבושלים ברכת הפרי, ואם דרכם לאכול מבושלים [ואפילו אם טובים גם כן לאכול חיים, אם דרך רוב בני אדם לאכול אותם על ידי בישול דוקא או על ידי כבישה], אם אכלם כשהם חיים מברך שהכל. ואם הדרך לאכלם חיים ולא מבושלים, אם אכלם מבושלים מברך שהכל. ובדיעבד אם בירך ברכת הפרי יצא בכל אופן.

פתח דבר

בגמ' ב"ק ל. אמרו האי מאן דבעי למיהוי חסידא וכו' ואמרי לה מילי דברכות, ובפי' הר"ח דקאי על ברכות הנהנין. ואפשר דהביאור דשורש החסידות הוא לעשות נחת רוח ליוצרו וכמ"ש המסילת ישרים בפרק י"ח שהוא בחינת אהבה להשי"ת, והזהיר בברכות הנהנין נעשה זך וטהור במאכלו וכמו"ש המהרח"ו בשם האר"י ז"ל הובא בכף החיים (סי' ר"ב אות א') וז"ל: אמר לי מורי ז"ל כי עיקר השגת האדם אל רוה"ק תלוי ע"י כוונת האדם וזהירות בכל ברכות הנהנין לפי שעל ידם מתבטל כח אותם הקלי' הנאחזות במאכלים החומרניים ומתדבקים בהם באדם האוכל אותם וע"י הברכות שעליהם הנאמרות ככוונה הוא מסיר מהם הקלי' ההם ומזכך החומר שלו ונעשה זך ומוכן לקבל קדושה והזהירני מאוד לזה עכ"ל. נמצא שעל ידי הזהירות בברכות הנהנין נעשה האדם מוכשר יותר להיות דבוק בו יתברך וכל מעשיו נעשים בבחינת אהבה. וע"י בשפת אמת (תרומה תרל"ב) שכתב בשם מרן החדושי הרי"ם זיע"א וז"ל: כתיב לה' הארץ וכו' והארץ נתן לבני אדם כאן קודם ברכה כו' והפי' כי אם יודעין שהוא של השי"ת ולה' הארץ כפי ידיעה זו ניתן לאדם ואא"ז מור"ר ז"ל פי' שנעשה מצותו אחר הברכה שכל כוונת הבריאה לידע כי הוא ממנו יתברך ולכך קודם הברכה מעל כו' כי הברכה שמברר האדם שהכל ממנו יתברך ועי"ז נדבק בשורשו ונדבק ברכה באמת לדבר ההוא להיות ניתן לאדם באמת עתה. נמצא שתכלית המאכלים כדי שיברכו עליהם שבזה מתרבה כבוד שמים, ובלא זה לא ניתן לו רשות ליהנות וכאילו גוזל את הקב"ה.

הזהירות בברכות הנהנין נעשתה בדורנו יותר קשה בגלל שפע המאכלים המצוי בכל אתר וכן צורת עשייתם ומרכיביהם, מציאות זו מחייבת ברור המציאות וההלכה על כל פרטיה ורוב האנשים אין בקיאים בכך. אי לזאת החלטתי לערוך לוח ברכת רוב המאכלים המצויים בינינו עם מקורות והערות להקל על הרוצה ליהרר בברכת הנהנין ועל אף שכבר קדמוני בזה, אין בית המדרש בלא חידוש.

מהדורה זו נרפסת יחד עם תרגום הלוח לספרדית (והוספנו שמות מאכלים המצויים בעיקר במדינות מכסיקו ודרום אמריקה) שנעשה בידי ידידי החשוב הרה"ג ר' שאול מאלח שליט"א ר"כ טקמטשלוקו — מכסיקו סיטי.

בצאתי אפרוש כפי בתפילה למרומים שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ויתבררן מילי בני מדרשא להגדיל תורה ולהאדירה.

מכסיקו סיטי, חודש הרחמים והסליחות ערב ראש השנה תשנ"ב

ישעי' פנחס רוטנברג

הסכמות

שמואל הלוי ואזנר

רב אב"ד ור"מ

זכרון-מאיר, בני-ברק

ב"ה, יום ג' פ' חוקת התורה תשמ"ז לפ"ק

הנה כבוד הרב המפואר וכו' ר' מרדכי נתן מילר לאי"ט מעיה"ק ירושלים ת"ו מו"ל סדור השלם הח' בית תפלה — סדור יקר ומושלם מאד — ובמהדורא זאת נתוסף ע"ז — קונטרס הטהרה דיני נדה, חלה, תרו"מ, הדלקת נר, וצלית כבד — מעשה ידי אומן הה"ג ר' ישעי' פנחס רוטנברג שליט"א מעיה"ק ירושת"ו מחבר כמה ספרים יקרים. הקונטרס הנ"ל נבדק בשליחותי ע"י הה"ג ר' מרדכי גראס שליט"א מפה עיה"ק והציע הדברים לפנינו לכנים ומושלמים — ע"כ הריני מסכים להפיצו בישראל — ויקבל הקב"ה תפילת עמו ישראל ברחמים גדולים.

הכ"ד מצפה להרמת קרן התורה ועבודת השי"ת

שמואל הלוי ואזנר

הרב בן ציון אבא שאול

ישיבת פורת יוסף

ירושלם

בס"ד

ל"ה למטמוני"ם תשמ"ט פעה"ק ת"ו

הנני בזה להכיר ולהוקיר את מעלת ידידי הרה"ג היקר חו"ב ר' ישעיה פנחס רוטנברג שליט"א, מח"ס מנחת פרי בהל' נדה ור"כ קול יעקב פעה"ק ת"ו. הרב היקר הנ"ל שהנני מכירו משכבר כחריף ובקי טובא בעל סברא ישרה ובקיאות נפלאה, וכבר אתמחי גברא בשיעוריו ובחיבוריו, מסיק שמעתתא להלכתא בטוב טעם ודעת דבר דבור על אופניו בשפה ברורה ובנעימה. יתן ה' שיוכה להמשיר בעבוה"ק מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח ערכ"ש להגדיל תורה ולהאדירה, אמן.

כעתירת

בן ציון אבא-שאול

הסכמות

יצחק יעקב ווייס

רב ואב"ד

לכל מקהלות האשכנזים פעה"ק ירושלם תובב"א

מח"ס שו"ת מנחת יצחק

ירושלים, רחוב ישעיהו 20

בס"ד, ירושלים, פורים דפרזים תשמ"ב

הנה בא לפני אברך כמדרשו גברא רבה ויקירא בנש"ק אשר כל מעיינו בתורה ושקידתה זוכה לעשות ציצים ופרחים ובפלפולה של תורה בענינים הנוגעים להלכה ולמעשה, ה"ה הרה"ג המו"מ חו"ב טובא עדיו לגאון כש"ת מה"ר הרב ישעי' רוטנברג שליט"א שמדפיס כעת ספר נכבד "לוח טהרה" בדיני וסתות.

וטהר גברא שעמל בסדר טהרות להקל ולעזור כמדריך לחישוב ולימוד דיני וסתות לזכות את הרבים בדברים העומדים ברומו של עולם שידעו בנ"א להיזהר בהם. ואם כי בנוגע להכרעה להלכה למעשה לא אוכל לקבוע בדבריו כעת, מאפס הפנאי לעבור על כל דבריו, מחמת טרדא דמתא כי רבו פעה"ק ת"ו, אמנם תורה היא שדבריו מיוסדים על אדני דבריהם של רבותינו הטור השו"ע וגדולי האחרונים אשר מימיהם אנו שותים, וראויים דבריו להפיצם ולהוציאם לאורה לזכות בהם את הרבים.

ובטוחני כי כשם שספרו הקודם שהו"ל, "מנחת פרי" בהל' נדה ומקואות נתקבל ברצון ועלה על שלחן מלכים וישבחוהו, כן ספרו הנכ' הזה יתקבל בחיבה אצל הלומדים ויהנו ממנו, וישר כחו וחילו לחבר עוד חיבורים חשובים בלב שמח ומתוך הרחבה כאו"נ היקרה.

ובעתירת החותם לכבודה של תורה

מצפה לישועת כלל ישראל וטהרתן בביאת גוא"צ בב"א

יצחק יעקב ווייס רב ואב"ד פעה"ק ת"ו

ה ס כ מ ו ת

הרב שלמה זלמן אויערבאך

פעיה"ק ירושלים תובב"א

ב"ה, יום ט' טבת תש"מ

לידידי היקר אשר עדיו לגאון ותפארת הרב ישעי' רוטנברג שליט"א.
אחדשה"ט שמח לבי מאד לראות ספרך החשוב על שו"ע יו"ד ה' נדה אשר קראת
אותו בשם "מנחת פרי", כי ראיתי שדבריך הם בתבונה ובעיון רב בנתיבי ישר, וגם
הדברים ערוכים ומבוארים יפה בטוב טעם ודעת ורבים יהנו מספר יקר זה ויברכוך
על כך ואף גם אני בין המברכים והנני הוגה לך ברכה מקרב לב אוהב, שנותן התורה
יהא בעזרך להמשיך בשקידת התורה מתוך הרחבה ושמחה ולהוסיף עוד הרבה חכמה
על חכמתך הגדולה ותזכה להרביץ תורה לרבים ויפוצו מעינותיך חוצה כאות נפשך
ונפש ידיך אוהבך.

שלמה זלמן אויערבאך

הרב יהודה עדס

ישיבת קול יעקב

ירושלם

בס"ד, ירושלים עיה"ק תובב"א, י"ב טבת תש"מ

יום בשורה הוא לי יום אשר ידידי וחביבי עדיו לגאון הרה"ג כמוהר"ר ישעיהו
רוטנברג שליט"א הראני פרי הלולים ספר מנחת פרי קדש להד' בענין קדושת ישראל,
ספר חשוב ונכבד על הלכות נדה ומקואות אשר בו דברים בהירים ומאירים ונאמרים
בטוב טעם וישרות.

לידידי חזי שענין מיוחד ומחודש יש לראות בספר זה אשר המחבר שידיו רב לו
בעיון עמוק בסברא ישרה ובבהירות נפלאה וזה כמה שנים שקוע בישיבתנו הק' ישיבת
קול יעקב בעמלה של תורה בהתמדה נדירה יחד עם זאת נתן אל לבו לאסוקי שמעתא
אליבא דהילכתא ולהוכיח אשר עומק העיון נותן הבחנה בהלכה למעשה ודבר זה לדעתי
הוא שמחה באהלי תורה.

ומשנה שמחה עבורי שאחד מחבורה היושב בתוך בית מדרשנו זכה להיות לומד
ע"מ ללמד ע"י ספרו החשוב הלזה. ויהא רעוא שיהא בבחינת כיוון לשאר ת"ח
השוקדים באהלה של תורה.

והנני בזה לברכו שיעורוהו הד' ית' ליתן חילו בתורה בנחת ובשלחה ויפוצו מעינותיו
חוצה.

בידידות ורעות

יהודה עדס

הסכמות על ספרי הקודמים לפי סדר קבלתם

אלעזר מנחם מן שך
קרית הישיבה
בני ברק

בס"ד, יום ו' עש"ק בא' ה' שבט תשל"ט

הנה ידידי היקר יקרים הרה"ג חו"ב עדיו לגאון ולתפארת מוה"ר ישעיהו רוטנברג שיחי' הראה לפני את ספרו על נדה ומקואות אשר עומד להדפיס, וכאשר טרוד אני מכל צד, ואין לי פנאי לעיין בענינים שאינני עוסק בהם עכשיו, רק בהענינים שלומדים כאן בהישיבה שאני שאול להם, אבל יודע אני ומכירו היטב עוד מזמן היותו בהישיבה כאן, כי ידיו רב לו בהעמקה ובסברא בכשרונותיו הגדולים ובשכלו הישר וראוי דבריו להדפיסם, ויהי' לתועלת הרבים.

והנני לברכו שיזכה להפיץ מעינותיו החוצה כהנה וכהנה.

מאת אלעזר מנחם מן שך

משה פיינשטיין
ר"מ תפארת ירושלים
בנוא יארק

בע"ה

הנה הרה"ג חו"ב עדיו לגאון ולתפארת ר' ישעיהו רוטנברג שליט"א חיבר ספר חשוב בשם מנחת פרי, אשר הוא חידושים וביאורים על ה' נדה ומקואות אשר נאמרים בטוב טעם ודעת בבאור נכון, וגם ניכר מחיבורו זה איך שעמל ויגע הרבה בענינים אלו וגם ביאר הרבה דברים מוקשים, ובודאי הלומדים הל' נדה ומקואות יהנו מדבריו כשיעיינו בספרו הנכבד, על כן הוא דבר טוב שמוציאו לאור עולם ואני מברכו שיצליחיהו השוי"ת בחיבור זה ויזכה לחבר עוד ספרים חשובים ויתבדרו ביני רבנן ותלמידיהו.

וע"ז באתי עה"ח בט"ו מרחשון תש"מ.

משה פיינשטיין

©

כל הזכויות שמורות

כתובת המחבר :

רח' הרב עוזיאל 82

ירושלים

קונטרס

ברכת פרי

כ"ט

לוח של ברכת רוב המאכלים המצויים בינינו
עם מקורות והערות

ערוך בידי

ישעי' פנחס רוזנברג

בעמ"ח"ם מנחת פרי ה' חלקים

וקונטרס המהרה ולוח מהרה בהלכות וסתות

ירושלים תשנ"ב